



## 1. Dünya harbi'nden kurtuluş Savaşı'na

Giresun / Tirebolu Espiye Kurugeriş Köyü'nden  
Sakarya Meydan Muharebesi'nde şehit olan

# HÜSEYİN AVNİ ALPARSLAN'IN HAYATI ve 42 ve 47. GÖNÜLLÜ GİRESUN ALAYLARI BELGESELİ

Yapımcı Yönetmen: İsmail Kahraman ( Devr-i Alem Belgesel Yapımcısı)

*“ Askerlerim; Bu savaş fetih, yağma savaşı değil, vatan savaşı.. Komutanlarımız izin vermedikçe öleceğiz; geri çekilmeyeceğiz. Askere örnek olacağız. Çocuklarımıza para pul, mal mülk değil, milleti için şehit ya da gazi olmuş namuslu bir askerin çocukları olmanın şerefini bırakacağız.”*

42. Gönüllü Alay Komutanı Hüseyin Avni

## 93 Harbi'nden Kurtuluş Savaşı'na “Savaşların Canlı Şahidi”

*45 Yıllık bir ömre sığdırılan 8 savaş... sayısız zaferler alınan madalyalar... Tarihe canlı şahitlik yapmış... Osmanlı'nın yıkılışı görmüş.. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna giden yolun başlangıcı Sakarya Meydan Muharebesi'nde şehit olmuş. Savaş meydanların dan gazete ve dergilere yazılar yazmış... Kılıç ve kalem erbabı, mezarı bilinmese de gönüllerde yaşayan namsız ve şöhretsiz bir kahraman Giresun- Tirebolulu şehit binbaşı Hüseyin Avni Alparслан...*



## HÜSEYİN AVNİ'NİN HAYATI

“ Savaşlar Tarihinin Canlı Şahidi.....”

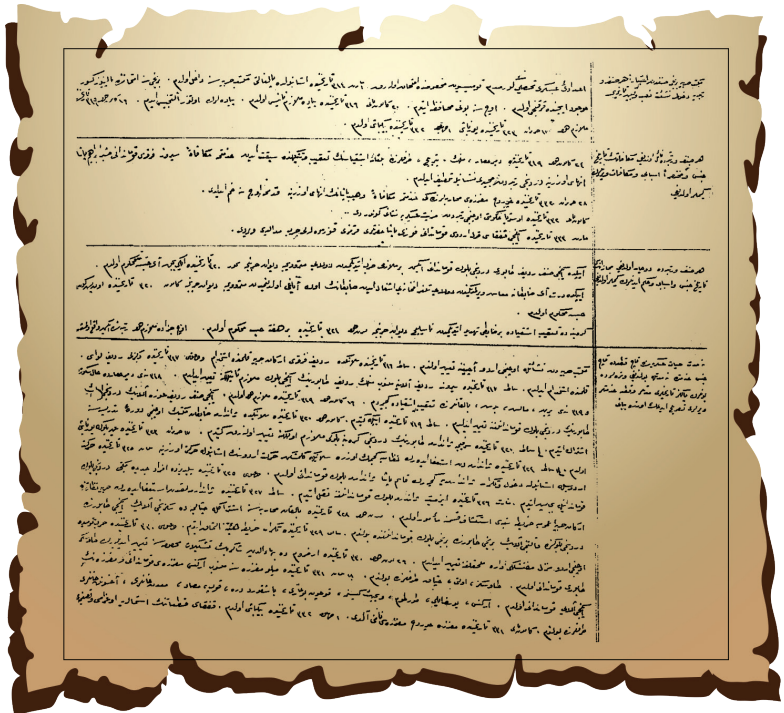
Her şey zaman içinde olur. Doğar büyür ve ölürüz. Devletler adları değişse' de ebed müddettir.. İnsanı yaşat ki devlet yaşasın düsturu ile üç kıtada asırlarca hüküm süren Osmanlı Devletinin son dönemleri. Kırım savaşlarının açtığı yaralar taze. Osmanlı maliyesi borçlu.

Tarihimizin en sıkıntılı günleri.. Sultan 2. Abdülhamid Han'ın tahta çıktığı yıllar.

93 Harbi diye bilinen Osmanlı-Rus savaşları.. Zamanın süratle geçtiği, kısa zaman içinde birçok olayın yaşandığı yıllar.

Sadece 45 yıllık bir ömür, 8 farklı savaş.. Bir elinde silah, bir elinde kalem.. Mezarsız bir kahraman üç savaşta bir komutan şehit binbaşı Hüseyin Avni Alparslan.. Ömrünün tamamına yakını cephelerde geçmiş şöhet yok samimiyet var. Devlet ve millet için hayatlarını feda eden bizi düşmana çiğnetmeyen Eroğlu erlerden sadece birisi

Belgeselimize konu olan Hüseyin Avni Alparslan Türkistan'dan başlayan tarihi İpek Yolunun denizle birleştiği Giresun'un Tirebolu, ilçesi, Cıntaş Mahallesi'nde 1876 yılında dünyaya gelir. Osmanlı Devleti'nin son dönemi ile ilgili yaşadıklarını yazar. Katıldığı Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Harbi ile ilgili çok önemli bilgiler verir. Kurtuluş Savaşı Sakarya Meydan Muharebesi'nde 45 yaşında şehit olduğunda arkasında sayısız kahramanlık destanı, kitaplar ve makaleler bırakır.



Kendi kaleminden Hüseyin Avni Alparslan



Yazdığı hatıralarla Osmanlının son dönemine ışık tutan Hüseyin Avni Bey'in Ataları Oğuz Türklerinin Çepni boyundandır. Babası şehzadeler şehri Amasya'nın Suluova ilçesinden Tirebolu'ya hoca olarak gelen Emin Efendi, annesi Tirebolu eşrafından Yanıkömeroğulları'ndan Kadın Hanımdır.

İlk tahsilini Tirebolu'da tamamlar. 1898 de Trabzon Lisesini başarı ile bitirir. İstanbul Pangaltı Harbiye Mektebine girişini Hüseyin Avni Bey'den dinliyoruz:

.. "Komisyon-u Mahsusinde (özel komisyonda) imtihan olarak 13 Mart 1898, tarihinde İstanbul'da Pangaltı Mekteb-i Harbiyesi'ne dahil oldum. Birinci sene 600 küsur mevcut içinde kırkıncı oldum. Üç sene bunu muhafaza ettim. 20 Kanun-u sani 316 (2 Şubat 1901) tarihinde piyade mülâzım-i sanisi (teğmeni,) oldum. Piyadelerin otuz altıncısı idim. "

1901 yılında Teğmen rütbesiyle Osmanlının sancak merkezlerinden Selanik'teki 3. Ordu emrine tayin edilir. Selanik eşrafı Başyazıcı ailesinden Rıza Ağanın kızı Huriye Hanımla evlenen Hüseyin Avni 29 Aralık 1903'de Üsteğmen rütbesi alır. Sakarya Meydan Muharebesi'nde şehit düşünceye kadar cepheden cepheye koşar. Rütbeler madalyalar alır.

Binbaşı, Gönüllü Alay Kumandanı, Teşkilatı Mahsusa Kumandanı, Eşkuya Takipçisi, Kültür Adamı, Tarih Araştırmacısı, Yazar, Hüseyin Avni Alparslan.. Nihayet Kurtuluş Savaşının en önemli muharebesi olan Sakarya Meydan Muharebesi'nde en yüksek rütbe olan şehadetle şereflenmiş, vatan görevini hakkıyla tamamlamış bir kahraman. Bugün mezarı belli olmayan Hüseyin Avni Alparslan toprağın bağrındaki meçhul yerinin yanında gönüllerde de yerini almıştır.

Şimdi zamanı durdurup Hüseyin Avni Bey'in dünyaya geldiği yıllara gidiyor, kameralarımızı onun hayat miladı olan Abdülhamit Han'ın tahta çıktığı 93 Harbinin başladığı yıllara çeviriyoruz.

Savaş sebebiyle  
Balkanlardan  
Anadolu'ya zor  
şartlar altında  
göç eden Türkler.



Osmanlı ve Rus  
ordusuna ait savaş  
madalyaları.

**Ayastefanos Anlaşması'ndan sonra  
Avrupa devletlerinin araya girmesiyle  
imzalanan Berlin Anlaşması.**



**Bu savaştaki 145 günlük  
Plevne Savunmasıyla  
savaş tarihine geçen  
Osman Nuri Paşa**



## HÜSEYİN AVNİ VE 93 HARBİ (... Sonun Başlangıcı...)

Osmanlı Devleti'nin son yılları. Kılıç ve kalem erbabı Hüseyin Avni Alparslan'ın da dünyaya geldiği yıllar.. .. Sultan 2. Abdülhamid Han 1876 da tahta çıkar. Dünya çapındaki sinsi oyunların baş aktörü İngilizler yine sahnededir. Osmanlı Devleti'ni savaşa sokmak için gizli planlar yapmakta, işbirlikçiler devreye sokulmakta.

O dönem Kudüs Osmanlı sancağı altında, insanlar barış ve huzur içindedir. İngilizler; biz Kudüs'ten hak aldık. Sizin de hakkınız var diyerek Rusları kıskırtırlar. Anadolu'da da emelleri olan Ruslar Kudüs'ten Ortodokslar için yer isterler. Abdülhamid Han bu isteğin savaş sebebi olduğunu belirterek red cevabı verir. Kırım Savaşı'nın tahribatını çok iyi bilen Abdülhamid Han asla savaş taraftarı değildir. Ruslarla diplomatik ilişkileri sürdürür.

İngiliz hayranı iç mihrakların tahrikiyle Harp Okulu talebeleri Yıldız Sarayı'nın önünde harp isteriz diyerek gösteri yaparlar. Abdülhamid Han savaştan şiddetle kaçınmaya çalışır. Hatta Ruslara Kudüs'ten dini bir temsilcilik vermeyi bile teklif eder.

İç ve dış düşmanların oyunu ile Osmanlı Devleti ve Sultan Abdül Hamit Han bir anda kendisini savaşın içinde bulur.

Rumi 1293 yılına denk geldiği için 93 Harbi diye anılan Osmanlı-Rus savaşı başlar. 1877-1878 yılları arasında 1,5 yıl devam eder savaşlarda çok sayıda şehit ve esir verilir. İnsanlar yerinden yurdundan olur. Göç, sefalet ve mahrumiyetle geçen yıllar.

Tuna Nehri akşam diyor marşı ile hatırladığımız Plevne düşer. Ruslar başkent İstanbul'a dayanır, bugünkü adı Yeşilköy olan Ayastefanos'da durdurulur. Doğudan da Aziziye tabyasında destanlar yazan Nene Hatuna rağmen Erzurum Ruslar tarafından işgal edilmiştir. Ayastefanos ateşkes ve barış antlaşması imzalanır. Abdülhamid Han'ın siyasi dehasıyla Ruslar Tuna Nehrinin öbür tarafına geri gönderilir.

Abdülhamid Han bu dönemde hızlı bir şekilde yenilenme hareketlerini başlatır. Eğitim alanında yenilikler getirir. Askeriye ve donanmayı güçlendiren çalışmalar yapar. 33 yılda 3 dönem hükümdarlığını çok kuvvetli manevralarla başarılı bir şekilde yürütür.

Abdülhamit Han'ın bu hazırlık dönemi, olmasa idi; Trablusgarp, Balkan Savaşları, 1. Cihan Harbi ve Kurtuluş Savaşı'nda başarı elde edilemezdi. Bu savaşlarda başarılı olmuş Kurtuluş Savaşı'nı gerçekleştirmiş komutanlar Abdülhamid Han'ın okullarında yetişen subaylardı. Bu subaylardan birisi de Tirebolulu Hüseyin Avni Alparslan'dır.



## HÜSEYİN AVNİ ALPARSLAN VE ÇETE SAVAŞLARI ( *Balkanlar Kan Ağlıyor..* )

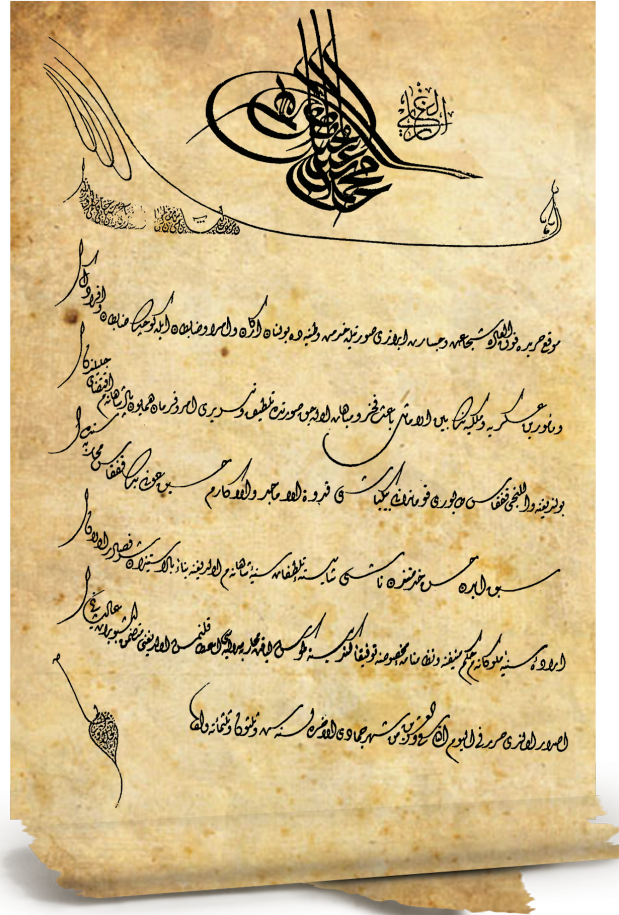
Tarihler 1900 yılının başı. Osmanlı'nın kültür ve medeniyet merkezi Balkanlar; önemli siyasi olaylara sahne olmaktadır. Balkanlarda önemli kuvvet olarak Selanik'te 3. Ordu bulunuyordu. Ordunun komuta kademesi, genç subaylardan müteşekkildi.

Harbiye'den teğmen rütbesiyle mezun olan Hüseyin Avni Alparslan'ın 1901 de ilk tayin yeri 3. Ordu olur.

1903-1904 tarihleri arasında Bulgaristan sınırında bulunan Menlik Redif taburunda görev alır. Genç bir teğmen olarak Bulgar ve Yunanlı çetelere karşı takipte bulunur. Onları bertaraf eder. Bu hizmetleri nedeniyle **Mareşal İbrahim Paşa'nın** teklifiyle **Mecidi nişanıyla** ödüllendirilir ve **1903 de üsteğmen olur.**

Hüseyin Avni Bey 1905 tarihinde Selanik Jandarma Alayı'nın Grenebe bölümünde üsteğmen rütbesiyle görev yaparken, Yunan çetelerine karşı 10 kişilik bir manga asker ile 100 kişilik bir Yunan çetesini imha eder. Askerlik hayatının önemli başarılarından birini kazanmıştır. Bu başarısından dolayı kumandanı Menlikli Tayyar Bey tarafından ödüllendirilmiştir.

30 Haziran 1907 tarihinde yüzbaşı olan Hüseyin Avni Bey Mustafa Kemal Atatürk'ün de eğitim gördüğü Manastır Jandarma Alayının 5. Taburunun Grenebe bölük kumandanlığına atanır.



## 31 MART VAKASI VE HAREKÂT ORDUSU ( Oyun İçinde Oyun...)

Yahya Kemal'in " Türkün gönlünde dağ varsa balkan, nehir varsa Tuna " dediği Balkanlar ve Tuna boyları Osmanlı devletini parçalamak isteyen emperyalist ülkeler tarafından karıştırılmakta. Hüseyin Avni Alparslan Selanik 3. Orduda görevine devam ederken Padişahın icraatlarından rahatsız olan o günün siyasi aktörü İttihat Terakki Cemiyeti üyeleri Abdülhamid Han'a muhtıra verme kararı alırlar. Ne gariptir ki muhtıra geleneği İttihatçılardan günümüze kadar değişmeyen bir gelenekle zaman zaman Türk siyasi hayatında da bir hastalık olarak karşımıza çıkmıştır. İttihatçıların muhtırası üzerine Sultan Abdülhamid Han meclisi toplayarak 23 Temmuz 1908 de 2. Meşrutiyet'in ilanını sağlar.

İkinci Meşrutiyet'i takip eden günler, sözün tam anlamıyla kargaşa günleridir. İttihat Terakkiciler parti olup iktidarı ele geçirmişlerdir. Meşrutiyeti korumak üzere Selanik'ten İstanbul'a bir avcı taburu getirip, şimdi yerinde yellere esen Taksimdeki Taşkıışla'ya yerleştirirler.

Siyasi kargaşa gittikçe artmaktadır. Hürriyet isteriz diyen bir çok insan beğenmedikleri Abdülhamid Han dönemini mumlu arar hale gelmiştir. Başkent İstanbul'da kargaşa hakim.. Gazeteler, Avrupa hayranı aydınlar isyana doğru dolu dizgin koşmaktadırlar. İstanbul'un merkezi Bâb-ı âlî sahnesinde ateşli bir kişi görünmeye başlar. 14 yaşında Hafız olan ve Paris'te İngilizce eğitim almış Kıbrıslı Derviş Vahdeti, sahibi olduğu Volkan gazetesinde şeriat naraları atar, halkı isyana teşvik eder.

İktidarı elinde tutan İttihatçıların mevcut sorunları çözememesi, şeriat yanlılarının ağır eleştirileri, Jön Türkler arasındaki fikir ayrılıkları, yeni toprak kayıplarının engellenememesi, ülkenin bazı yerlerinde meydana gelen ayaklanmalar; isyanın başlıca nedenleri olarak görülmekte idi. Nihayet 31 Mart günü Taşkıışla'daki avcı taburunun ayaklanması ile isyan başlar. Tabur, Meclis-i Mebusan'a doğru yürürken bir çok çapulcu, sarhoş, yağmacı da kalabalığa katılarak tam bir felaket yaşanır. Meclisi kuşatanlar, şeriat ülkesi olan Osmanlı ilinde, "Şeriat isteriz, diye bağırırlar. Bu bağırışma aslında menfaat isteriz demenin başka bir şeklidir. İstanbul'un birçok yerinde suikastlar cereyan eder. Lazkiye Mebusu Emir Şekip Arslan'ı, Tanin Gazetesi Başyazarı Hüseyin Cahit Yalçın zannederek öldürürler. Adliye Nazırı Nazım Paşa da o kargaşada can verir. Bütün bunlardan sonra nihayet hükümet istifa etmek zorunda kalır.

İsyanın birçok sebepleri ve aktörleri vardır. İrtica gibi tek bir sebebe bağlamak mümkün değildir. Kim dost kim düşman bilinmez. karışık bir ortamda Abdülhamid Han, kardeşi kardeşe kırdırmamak için kendisini devirmek üzere Selanik'ten başkent İstanbul'a doğru yola çıkan Harekât Ordusunu durdurmak üzere karşı bir askerî müdahalede bulunmak istemez.

Sözde isyanı bastırmak amacıyla Selanik'te çoğunluğu gönüllülerden oluşan bir ordu toplanır. Adına Harekât Ordusu denilen bu ordunun içinde Sırp, Bulgar, Yahudi, Yunan, Arnavut ve Makedon çeteciler de vardır. Tarihçi Cemal Kutay göre Harekât Ordusunun isim babası Mustafa Kemal de aynı zamanda ordunun kurmay yüzbaşısıdır. Harekât Ordusu Selanik'ten İstanbul'a gitmek üzere yola çıkar. Hüseyin Avni Alparslan da yüzbaşı rütbesiyle ayrı bir birliğin komutanı olarak Harekât Ordusu'na katılır ve ordunun öncü kuvvetini oluşturur. Harekât ordusu 31 Mart vakasından 10 gün sonra 27 Nisan 1909 da İstanbul'a gelir. Ordu Yeşilköy'e geldiğinde Mahmut Şevket Paşa komutanlığı devralarak çok kışkırtıcı bir konuşma yapar.

Konuşmasının asıl hedefi Abdülhamid Han'dır. Harekât Ordusu, isyanı kanlı bir şekilde bastırır. Çok kan dökülür. Mahkemeler kurulur. Haklı haksız bir çok kişi şeriatçı diye damgalanarak idam edilir.



## 31 MART VAKASI'NIN ARKA PLANI VE HÜSEYİN AVNİ ALPARSLAN

İsyan adeta başka bir isyanla bastırılarak bir taşla iki kuş vurulmuş, hem isyan hem padişah 2. Abdülhamid Han bertaraf edilmiştir.

Harekât Ordusu isyandan sorumlu tuttuğu Abdülhamid Han'ı tahttan indirip yerine 5. Mehmet Reşat'ı getirirler. Sultanı tahttan indiren heyetin içinde maalesef biri Ermeni, biri Yahudi temsilci de vardır. Sonuçta bu isyanla İttihat ve Terakki Cemiyeti baskılarını artırarak ülke yönetiminde tam olarak söz sahibi olur. Türkçülük akımı yani unsuriyet milliyetçiliği hızla yaygınlaştırılmaya başlanır. Karışıklıklardan yararlanan Ermeni ve Rumlar ülkenin bir çok yerde isyanlar çıkarırlar. Hüseyin Avni Bey'in memleketi Giresun bölgesinde' de Pontosçuluk hareketi başlamış .Osmanlı Devleti tam anlamı ile yangın yerine dönmüştür.

Kaderin bir cilvesi Abdülhamid Han'ın açtığı okullarında eğitim gören subaylar ve komutanlar 2.Abdül Hamid'i tahttan indiriyordu. Harekât Ordusu ile İstanbul'a gelen Hüseyin Avni Nisan 1909 da Kasımpaşa Jandarma Bölük Komutanı olur.

Ağustos 1909'da Asker Mektebine, Mart 1910'da İzmit Jandarma Bölük Komutanlığına, 29 Ocak 1912'de Harbiye Nezareti Harita Komisyonuna atanan Hüseyin Avni Bey çok hareketli bir askerlik hayatı yanında bir taraftan da gazetelerde yazılar yazmaktadır.

## BALKAN SAVAŞLARI ( Savaş Değil Soykırım...)

Dost ve düşmanları tarafından siyasi deha olarak kabul edilen 2. Abdül Hamid'in yerinde iktidar gücü olmayan 5. Mehmet Reşat oturmakta. Devleti tümü ile ittihath ve Terakki yönetmekte, Osmanlıya hasta adam adını veren sömürgeci ülkeler Devlet-i Aliyey-i Osmaniye'yi taksim etmeyi planlamaktalar. Afrika topraklarının çoğu İngiliz ve Fransızlar tarafından ele geçirilmiş, İtalyanlar da 1911de Trablusgarp'a saldırır. Mustafa Kemal Paşa'nın da aralarında bulunduğu Osmanlı subaylarının direnişleri karşısında savaştan sonuç alamazlar. Avrupa gittikçe Osmanlıya karşı ittifaklarını artırır. Karadağ hükümetini Osmanlıya karşı kışkırtan batılılar artık Avrupa'daki kuvvetler dengesini değiştirmenin hesaplarını yapmaktadır.

Tarihler 8 Ekim 1912. Karadağ Hükümeti Osmanlı Devleti'nin idaresindeki Arnavutluk ve Yenipazar sancağına saldırması ile Balkan Harbi başlar. Asırlarca Osmanlı idaresinde barış ve huzur içinde yaşayan balkan ülkelerinde hiç bitmeyen entrikalar, siyasi çalkantılar, ihanetler yeni savaşların da kapısı aralıyordu.

Avrupa'nın Osmanlıdan talep ettikleri öyle istekler vardı ki kabul edilemezdi.

İsteklerden bir kısmı şöyleydi; Osmanlı vilayetleri özerk olacak, sınırlar ırklara göre çizilecek, Hristiyan valiler oluşturulacak. Hristiyan denetimli reformlar yapılacak. Tüm Osmanlı Orduları terhis edilecek. Aslında yapılmak istenen İslam dinini yok edip, Hristiyanlığı hakim kılma adı ile balkan ülkelerin parçalanıp sömürülmesi.

Nihayet Balkanlardaki tüm cepheden savaş haberleriyle birlikte mağlubiyet haberleri de gelmeye başlar.

Osmanlı Devleti iki ay içerisinde kuşatılmış. Osmanlının kültür ve medeniyet başkentleri bir bir düşmekte, Edirne, Yanya ve İşkodra'da Osmanlı Ordusu zaferler tarihimize altın harflerle geçen savunmalar yapmakta.

Evlad-ı fatihan diyarı Rumeli baştan başa yakılır, yıkılır. Dünün uşakları efendi olmuş , Osmanlıya 95 yıl başkentlik yapmış Edirne işgal edilmiş. Düşman İstanbul'un yanı başına Çatalca'ya gelmiştir. Müslüman halk akıllara durgunluk veren, tarihte benzerine az rastlanan aşağılık muamelelere maruz kalır. Vahşice, katledilirler. Yiyecek sıkıntısı, maaşların ödenememesi ordumuzun moralini bozar. Savaşın etkilemediği hiç bir fert kalmamıştı. Ürün eli olarak da adlandırılan Rumeli coğrafyasında yaşayan Osmanlı halkı bir anda yoksulluğa düşmüştür.



## HÜSEYİN AVNİ ÇATALCA'YI SAVUNDU

Tarih 18 Ekim 1912. Balkan Savaşları'nın çok şiddetli geçtiği yıllar. Bulgarlar İstanbul'un hemen yanı başında, Çatalca önlerine kadar gelmiştir. İşgal edilen Trakya topraklarında tarihin en acı vahşet ve mezalimleri yaşanmakta.

Hüseyin Avni Alparslan Balkan Savaşları'nın ileri hareketinde 6 ay boyunca görev alır destanlar yazar.

Savaşın en kritik yeri olan Çatalca'da 8. Alayda Balkan Harbi'nin tüm şiddetini görür. 6. Alayda görev yaptığı sırada ise 2 ay boyunca stratejik önemi olan Muratbey tepeleri ve Lahna köy taraflarında düşman üzerine taarruzlarda bulunur.

Balkan Savaşı'nda kaybedilen ilk şehirlerimizden birisi Selânik olmuştur. Stratejik konumu ile çok önemli bir merkezdir. Medeniyetimizin Avrupa'ya açılan kapısı idi. Acı ve İhanetler dur durak bilmiyor.

Balkan Harbi'nden üç yıl önce içinden Harekât Ordusu'nu çıkarıp meşrutiyeti koruma bahanesiyle kendi başkentini işgale gönderen Selânik 35.000 kişilik ordusu olmasına rağmen, Hasan Tahsin Paşa tarafından tek kurşun atmadan Yunanlılara teslim edilir.

Nihayet 30 Mayıs 1913'de tarihimizin en kötü anlaşmalarından biri olan Londra Anlaşması ile 1. Balkan Harbi sona ermiştir. Sonuçta yüzyıllarca yıl hükümler olan bütün Balkanlar ve Osmanlı başkentlik yapmış olan Edirne düşmanın eline geçer.

Ancak, Avrupalıların kendi aralarındaki toprak paylaşımı esnasında anlaşmazlık çıkar. Böylece bir zamanlar müttefik olan Avrupa devletleri 2. Balkan Savaşı namıyla birbirleriyle savaşa başlar. Bu kargaşadan faydalanan Osmanlı Ordusu 23 Temmuz 1913 de bir tabur ordu ile genel kurmaydan habersiz Doğu Trakya'yı yeniden ele geçirip eski başkent Edirne'yi tekrar geri alırlar.

1913 yılının sonuna doğru diğer balkan ülkeleriyle sırasıyla yapılan anlaşmalarla son sınırlar kesinleşerek Osmanlı Devleti Avrupa'daki topraklarının %83'ünü kaybetmiş olur.

Balkan Harbi'nin sona ermesiyle birlikte Harita Heyetindeki görevine dönen Hüseyin Avni Alparslan 1. Dünya Harbi'ne kadar bu görevine devam eder.



# 1. DÜNYA SAVAŞI-KAFKAS CEPHESİ

## ( Osmanlıyı Yıkan Savaş )

Tarihler 1914 yılını gösterirken korkunç bir savaşın habercisi olan dünya devletleri arasında amansız bir rekabet yaşanmakta.

İngiltere ve Almanya arasındaki ekonomik rekabet. Fransızlarla Almanlar arasındaki anlaşmazlıklar, Fransız ihtilalinin getirdiği milletçilik akımının yaygınlaşması, hızlı bir şekilde gelişen silahlanma yarışı, hammadde ve sömürge arayışı, devletler arası bloklaşma, Avusturya ve Rusya'nın Balkanlar üzerindeki çıkar çatışmaları, siyasi dengelerin değişiyor olması, Osmanlı Devletini taksim ve parçalama planları cihan savaşına zemin hazırlamıştı.

1. Dünya savaşına katılan devletler iki blok oluşturmuşlardı. Osmanlı Devleti ile beraber aynı safta savaşan Almanya, Avusturya-Macar imparatorluğu, Bulgaristan ve İtalya İTTİFAK DEVLETLERİ olarak adlandırılırken. İtalya 1 yıl sonra gizli tavizlerle ittifak devletleri tarafına geçerek safını değiştirmiş.

Osmanlı Devleti ve müttefikleri karşısında savaşanlar da yer alan İTİLAFAK DEVLETLERİ , İngiltere, Rusya, Fransa, Sırbistan, Japonya, Romanya, Portekiz, ABD, Brezilya, Yunanistan ve İtalya ile birlikte 11 devletten oluşmakta idi.

## BİRİNCİ DÜNYA HARBİ NASIL BAŞLADI ?

Avusturya prensi ve eşinin Sırp bir öğrenci tarafından Saraybosna'da öldürülmesi ile 1. Dünya savaşı patlak verir.

24 Temmuz 1914'de Avusturya-Macar kralı Sırbistan'a saldırması ile milyonlarca insanı canına mal olacak savaş başlar. Birbiriyle hesabı olan devletler savaşa tutuşur. Dünya yangın yerine dönmüştür. Asırlarca 3 kıtada barış ve huzuru sağlayan Osmanlı Devleti seferberlik ilan eder.

Yedi devletle on cephede çarpışmak zorunda kalan Osmanlı Orduları cepheden cepheye koşarlar. Kafkasya , Süveyş Kanalı , Hicaz , Yemen , Irak - Kütul amâre, Suriye , Filistin , Galiçya , Romanya ve Makedonya cephelerinde ölüm kalım mücadelesi verir, Sarıkamış ve Çanakkale cephelerinde ordularımız destanlar yazar.

Açlık, hastalık, yoksulluk.. Milyonlarca insan ölümü göze alır, büyük göçler yaşanır. Balkanlar ve Kafkaslar Anadolu'ya akın eder.

Birinci Cihan Harbi'nin de canlı şahidi olan Hüseyin Avni Bey o günleri şöyle anlatır.

"Ağustos 1914 tarihinde Harb-i Umumi seferberliğinden dolayı Üçüncü Ordu Menzil Müfettişliği idaresine tayin edilerek Erzurum'a gönderildim. Burada kısa görevimden sonra 8 Kasım 1914'de Dr. Bahaddin Şâkir Bey'in idaresindeki Teşkilât-ı Mahsûsa bölümüne geçtim. "

İstihbarat görevi yapan Teşkilatı Mahsuse'nin hizmetleri çok önemlidir. Rusların saldırısına karşı halkı uyardırmak milli birlik ve bilinci canlı tutmak için Hüseyin Avni Bey komutasında Alparslan gurubu adı ile kurulan Teşkilatı Mahsuse birliği çok önemli hizmet yapar.

Savaş halindeki Osmanlı Devletine karşı isyan eden Rum ve Ermenilerin katliamları önlenir. 93 Harbi'nde dünya-gelen, Balkanlarda Yunan ve Bulgar eşkıyalarına geçit vermeyen, Trablusgarp, Balkan savaşlarında cepheden cepheye koşana Binbaşı Hüseyin Avni Bey artık özel hareket ve istihbarat çalışması da yapacak Alparslan adını almıştır,



## HÜSEYİN AVNİ ALPARSLAN'IN KALEMİNDEN KAFKAS CEPHESİ

Alparslan gurubu komutanı olarak destanlar yazar Hüseyin Avni Kafkas cephesindeki hizmetlerini şöyle anlatıyor.

.... " Tavasker taburuna geçerek, tabur kumandanı oldum. Olur ilçesi olarak bilinen Tavasker'de, Oltu ve Çatak taraflarında görev yaptım. "

Hüseyin Avni Bey Ardahan, Kars, Çıldır ve Ahılkelek'te yaptığı teşkilatlandırma çalışmaları ve muharebelerde aldığı başarılar nedeniyle "Muharebe Gümüş Liyakat Madalyası" ile taltif edilir. 3. Tümen 8. Alay Kumandanlığına getirilen Alparslan gurubu komutanı Hüseyin Avni hatıralarında şunları yazmaktadır.

... "25 Aralık 1914 günü Panciro köyündeki bir taburluk Rus kuvvetine taarruz ederek imha ettik. Aynı zamanda Kızılkep taraflarına keşif taarruzları yaparak düşmanın ilerlemesine müsaade etmedik. "

Ağır kış şartları ve - 30 derecelik soğukta kahramanca savaşan Hüseyin Avni Bey'in ayakları donar ve askerlik yapamaz duruma düşer. Doktorların tebdil-i hava raporunu " Arkadaşlarım savaşırken ben memleketime gidemem" diyerek reddedip muharebe meydanına koşar.

11 Mart 1915 tarihinde Türk Yurdu Mecmuasına yazdığı mektupta bu durumdan şöyle bahseder;

"Bu yıl epeyce cenk ettim. Cenk ederken ayaklarımı dondurdum. iyileşmek üzere Erzurum'a geldim. Şimdi ayaklarım iyileşti. Yine cenkleşmek üzere kavga yerine gidiyorum. " diyen Alparslan gurubu komutanı Hüseyin Avni Bey'in hatıralarında Kafkas cephesi ile ilgili şu bilgiler yer almakta.

... " 9 Ocak 1915 da Van da Çatak, Nurşin arasındaki sırta Ruslara karşı önemli muharebeler yaptım. 1915 senesi nihayetindeki Rusların geri çekilmesi esnasında Tortum'un Gince sırtında 31 Ocak Ruslarla şiddetli muharebeler yaptım. Ruslara 1500 zayıt verdirdim. 1 Mayıs 1915 den 14 Ocak 1916 tarihine kadar Ergenis müfrez komutanı olarak Ruslarla pek şiddetli muharebeler yaptım.

Ergenis, Yusufeli, Tortum, Koçunboğazı, Başkurt Deresi, Kop, Masat, Maden Han'ları, Ahsunk Han'larında Rus birlikleri ile amansız mücadelelerle ve kahramanlıklarla dolu muharebelere katıldım. 24 Mayıs 1915 tarihinde Ergenis köyüne olan şiddetli bir Rus taarruzunu defettim.

10 Temmuz 1915'de Ruslar Kolik; İncat, Ergenis tepelerine şedit taarruz icra ederken Kolik sırtından hariç olan yerlerinde Rus taarruzunu def ettimse de maalesef Kolik sırtları Ruslar tarafından işgal edildi. İki gün sonra mukabil taarruzlarla Kolik sırtını yine zapt ettim. Bu müsademelerde bin kadar zayıt verdirdim. İki mitralyöz ile hayvanlarını ele geçirdim. Kumandanım Deli Halid Paşa idi. ....

Görüldüğü gibi Hüseyin Avni sadece cephelerde savaş yapan bir komutan değil adeta bir savaş muhabiri gazeteci ve belgeselci gibi savaşın seyrini kaleme alıp gelecek kuşaklara aktaran örnek bir kültür adamı ve yazar.



## KOP VE HARŞİT SAVUNMASI ( İkinci Plevne Destanı )

90 bin askerimizin hayatına mal olan ve 22 Aralık 1914'de başlayıp 5 Ocak 1915 de sonra eren ve sadece 15 gün süren başkomutan vekili Enver Paşa'nın bizzat komuta ettiği Sarıkamış hareketi mağlubiyetle sona ermiş.90 bin Mehmetçik toprağın kara bağrına şehit düşerken bu harekâta 35 bin Rus askeride ölmüştür. Ruslar karşı taarruza geçer Erzurum 10 Şubat 1916 günü Ruslar tarafından işgal edilir 3. Ordu kumandanlığına Çanakkale Savaşı'nın başarılı kumandanlarından Vehip Paşa getirilir.

Vehip Paşa, Tercan'ın batısından, Bayburt'un doğusu ve Trabzon'un batısı hattına kadar ilerlemiş olan Rus birliklerini durdurmak için plânlar yapar ve bütün imkânları seferber eder.

Osmanlı Ordusu 130.000 asker ve 200 toptan ibarettir. Rusların 200.000 askeri ve 400 topu mevcuttur.

Düşmanın ilk hedefi Kop Dağı'na saldırıp Bayburt'u ele geçirmek ve buradan Karadeniz sahilindeki birlikleriyle bağlantıyı sağlayarak Çanakkale'de çarpışan İngilizlerden önce İstanbul'u işgal etmek. Vehip Paşa ise Bayburt'u savunma ve düşman plânlarını bozmak için 5. Kolordu Kumandanı Fevzi Çakmak Paşa ile işbirliği yapar. Çoruh Müfreze Komutanı olarak Hüseyin Avni Alparslan Kop Dağı'nı savunmak üzere bölgeye gelen ilk askeri birlik olur.

3000 metre yükseklikte kışın çok soğuk şartlarında Kop Dağı'nda, Masat Vadisinde, Ahsunk Hanlarında çok kanlı muharebeler olur. Kop Dağı gibi bir engeli bir ayda aşmayı başaran Ruslar, Türk askerinin Bayburt'u kahramanca savunması karşısında şaşkına dönerler. Dalgalar halinde gelen düşman, Kop Dağları'nın, Masat Vadisinin ve Sultan Murat yaylalarının kayalarına çarparak erir gider. Kahraman askerlerimiz tam dört ay, kendilerinden çok üstün Rus kuvvetlerine karşı canlarını dişlerine takarak direnmişlerdir.

Vehip Paşa, Başkumandan Vekili Enver Paşa'ya yazdığı bir mektupta "Bayburt'u ikinci bir Plevne yapacağım" derken Maraşal Fevzi Çakmak yazdığı Kafkas cephesi hatıralında " Bayburt Kop savunması muaffak olmuş bin Plevnedir " demekte.



Kop savunması muvaffak olmuş ikinci plevnedir

MAREŞAL FEVZİ ÇAKMAK

## HÜSEYİN AVNİ ALPARSLAN'IN KALEMİNDEN KOP SAVUNMASI

Hüseyin Avni Bey Nisan 1916'dan Temmuz 1916'ya kadar süren Bayburt – Kop savunmasında Ruslarla göğüs göğüse savaşan kahramanlar arasında yer almış, 9700 Mehmetçik şehit olurken, on binlerce Rus askeride ölmüştür. Kop Dağları'nda savaştan kalan mevziler ve toplu şehitlikler tarihe tanıklık etmektedir.

Bayburt ve Kop Dağı'nın destansı savunmasında çok büyük kahramanlıklar gösteren Hüseyin Avni Bey, bu muharebelerden şöyle söz eder:

“ Nisan 1916 da Bayburt civarındaki Kop muharebelerinde Ruslarla göğüs göğüse harb ettim. Haziran 1916 da Masat Boğazında Masat Hanlarında Ruslarla pençeleşircesine harbettim. Kumandanım Çoruh Müfrezesi Kumandanı Halid Bey ve 10. Fırka Kumandanı Miralay Selâhaddin Bey idi. “

7 Haziran 1916 tarihinde Kolağası yani Kıdemli yüzbaşı olan Hüseyin Avni Bey'in Bayburt- Kop savunmasındaki olağanüstü gayret ve kahramanlıkları, bütün sıkıntı, yokluk ve hastalıklara rağmen Ruslara karşı elde ettiği zaferler komutanlarınca takdire şayan görülüp mükâfatlandırılarak 5 Temmuz 1916 tarihinde kıdemi 3 sene yükseltilmiştir.

14 Temmuz 1916 günü Ahsunklar Hanlarında cereyan eden muharebelere katılarak Ruslarla göğüs göğüse cenk eden Hüseyin Avni Bey 14 Eylül 1916 tarihinde binbaşı rütbesine yükseltilir 153. alayın Kafkas Kıtaları Hücum Taburu Kumandanı olur. Hücum Taburu ile Ağvanis, Melikköy, Güzeltepe taraflarında görev yapar.

Sarıkamış Harekatı'nın 15 günde hezimetle sonuçlanması, Erzurum'un bir günde işgal edilmesinden sonra 5,5 ay süren şanlı Kop direnişi dünya harp tarihine altın harflerle geçer . Bazı tarihi kaynaklar Haziran'da İstanbul önlerinde olmayı planlayan Rusların Kop Dağını geçemedikleri için Rusya da Bolşevik ihtilalinin olduğunu yazmakta “ 16 Temmuz 1916 tarihinde Kop savunması kırılır.Rus ordusunun 17. Türkistan Alayı Bayburt'a girer. Bayburt düşmüş, ordumuz geri çekilmeye başlamıştır. Hüseyin Avni'nin Bayburt Kop Dağı savunmasındaki kahramanlıkları müttefik devletlerinde dikkatini çeker. Harp madalyası demek, başarı demektir, teşvik demektir. ... Ocak 1917 tarihinde Hüseyin Avni Bey'e, Osmanlı Devleti'nin müttefiki olan Avusturya - Macaristan Hükümeti tarafından Umumi Harpteki başarılarından dolayı “ Meziyet-i Askeriye “ nişanı gönderilir.

Olağanüstü başarıları ve kahramanlıkları bütün komutanları tarafından takdirle karşılanan Binbaşı Hüseyin Avni Bey'e, İkinci Kafkas Kolordusu Kumandanı Fevzi Çakmak Paşa tarafından Mart 1917 tarihinde kırmızı kurdeleli bir harp madalyası ile ödüllendirilir.

Hüseyin Avni Bey 1 Haziran 1917 tarihinde 9. Fırkaya bağlı Hücum Alayı Kumandanı olarak katıldığı İkisivriler muharebelerini şöyle anlatır.

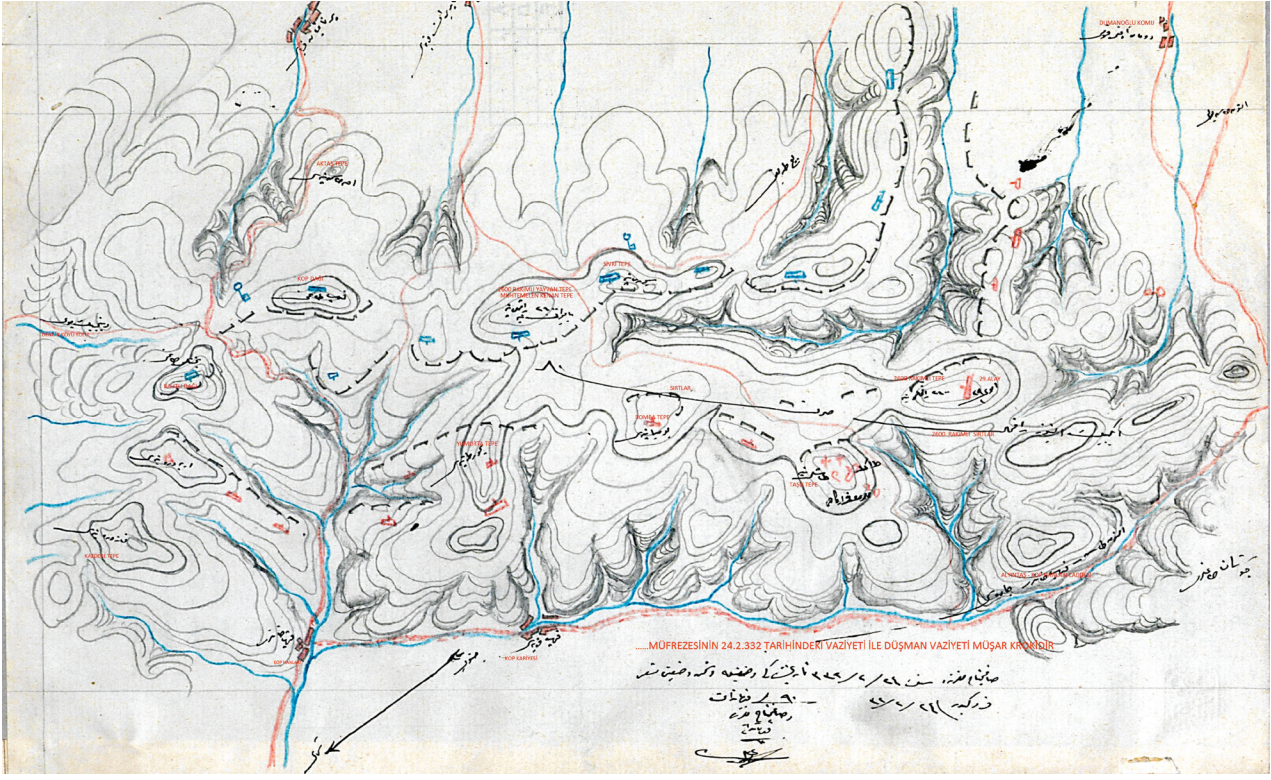
“Temmuz 1917 tarihinde İkisivriler'de Rus baskılarını vukuatsız def ettirdim. Kumandanım 9. Fırka Kumandanı Rüştü Paşa idi.”

Binbaşı Hüseyin Avni Bey 20 Ağustos 1917 tarihinde kendi memleketi olan Giresun'dadır. Dünyaya geldiği Tirebolu Harşit cephesinde 110. Alay Kumandan vekili olarak Rus Ordusunu Harşit Çayı'nda durdur. 37. Fırka Komutanlığı'nın karargah merkezi Hüseyin Avni Bey'in gençlik yıllarını geçirdiği Espiye Kurugeriş yakınlarındaki Arpacık köyüdür. Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu'yu Harşit vadisine kadar işgal eden Rus askerleri ile Osmanlı Ordusu 15,5 ay Harşit vadisinde karşılıklı muharebe eder. Aradan 100 yıl geçmesine rağmen Harşit savunmasının canlı şahidi siperler ve şehit mezarları Tirebolu, Espiye, Güce ve Gümüşhane dağları ve yaylalarında birer ıslak imza olarak Kafkas cephesine canlı şahitlik yapmaktadırlar.

Ekim 1917'de Çarlık Rusya'da Bolşevik-Komünizm ihtilâlinin gerçekleşmesiyle Kafkas cephesinde Ruslar ile yaptığımız savaş da sona erer.

18 Aralık 1917 tarihinde Erzincan Mütarekesi imzalanır ve Rus askeri birlikleri mütareke şartlarına uygun olarak cephehelerden çekilmeye başlar. Ermeni kuvvetleri Rusların terk ettikleri bölgelerde işgaller ve Müslüman halka karşı mezalim yaparlar. Bunun üzerine işgal edilen toprakları kurtarmak üzere ordumuz Kafkas İleri Harekâtına başlar.

Hüseyin Avni Bey'in de içinde yer aldığı askeri birlikler 10 Şubat 1918'de Harşit' ten Trabzon'a hareket eder. Görele, Eynesil, Vakfikebir, Akçaabat Ruslardan geri alınır. 24 Şubat 1918 Pazar günü Trabzon işgalden kurtarılır. 1898 yılın' da büyük umutlarla mezun olduğu gençlik yıllarının geçtiği Trabzon Mevki Kumandanlığına Hüseyin Avni Bey getirilir. (585 kelime)



## OSMANLI-RUS ANTLAŞMASI ( Kafkas Destanı )

Nihayet 4 yıla yakın süren savaş, 3 Mart 1918 tarihinde Osmanlı hükümeti ile Bolşevik Rusya arasında Brest-Litovski Anlaşması imzalanır. Bu anlaşmaya göre, Rumi 1293 yılına rast geldiği için 93 Harbi olarak bilinen Hüseyin Avni Bey'in dünyaya geldiği 1877 yıllarında elimizden çıkmış olan Batum, Kars, Ardahan, Artvin gibi illerimizde 40 yıllık esaret dönemi biter ve halkın oyu alınması ile Türkiye'ye geri verilmesi kabul edilir. Ancak Ermeni ve Rum azınlık işgal ve mezalimlerini sürdürmektedir. Bunun üzerine, 1. Kafkas Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir Paşa ve 2. Kafkas Kolordu Kumandanı Yakup Şevki Paşa emrindeki birliklerle ilerlemeye başlar.

Hüseyin Avni Bey, 10 Nisan 1918 tarihinde 2. Kafkas Kolordusu emrinde bulunan 110. Alay Komutan Vekilliği ile birlikte 123. Alay Kumandanlığına tayin edilir. Ardahan, Kars, Çıldır Ve Ahılkelek'te verilen görevleri fazlasıyla yaparak bölgedeki halktan milis kuvvetleri oluşturup teşkilâtlandırır.

Genel Kurmay Başkanlığı'nın yayınladığı Kafkas cephesiyle ilgili kitap da şu bilgiler yer alır.

*"Arhavi'deki 123. Piyade Alayı'na iki makineli tüfek ve bir dağ top takımı ile 110. Kafkas Alay Komutanı Vekili Binbaşı Hüseyin Avni Bey Komutasında Ardahan'a gitmesi emri verildi. 123. Alay, Ardahan Müfrezesi Komutanı, grup emrinde olarak bölgedeki milisleri teşkilatlandırarak ve Ardahan 'da hakimiyeti tesis edecek."*

Birçok kişinin yapması gereken görevleri de yaparak sürekli madalya ve rütbe artırımı ile ödüllendirilir.3 yılda alması gereken rütbeyi başarılarından dolayı bir yılda alan Hüseyin Avni Bey 90 yılda yapılacak vatan ve millete hizmetini 45 yıla sığdırmış bir komutan.

Muharebelerde kazandığı başarılar üzerine Muharebe Gümüş Liyakat Madalyası ile taltif edilen Hüseyin Avni Bey, 3. Fırkanın 8. Alay Kumandanlığına getirilir.

### Hüseyin Avni Bey'in Kafkas cephesindeki diğer başarılarını da yine kendisinden dinleyelim;

"7 Nisan 1918 tarihinde Batum'un güneyindeki Halveçari sırtlarıyla Erge tabyasını zapt ettim. 22 Nisan 1918 tarihinde 123. Alay ile Kars civarında Çamçavuş, Susuz, Melikköy ve Boğazköyü kurtardım.

24 Nisan 1918 gecesi Melikköy'ünden şimendifer hattına ve Çamçavuş'dan mezra sırtlarına baskın ve taarruz yaptım. 20 Mayıs 1918 tarihinde Çıldır da Karzak köyündeki Ermeni kuvvetlerine taarruz ettim ve mahvettim.

31 Mayıs 1918 tarihinde Ermeni ve Gürcülerin iki alayı ile şiddetli muharebelerden sonra Ahılkelek'i ele geçirdim.9 Haziran 1918'de Gümrü ile Ahılkelek arasındaki sahada toplanan Ermeni kuvvetleri üzerine taarruzla büyük kısmını imha ettim ve Şevki Paşa hazretlerinden teşekkür telgrafı aldım. "



## İKİNCİ KAFKAS HAREKATINDA GENEL DURUM ( *Kurtuluş Savaşına Giden Yol ...* )

Tarihler 3 Temmuz 1918. Sultan 5. Mehmet Reşat vefat etmiş ve yerine Sultan Vahdettin tahta çıkmıştır. İkinci Kafkas harekâtıyla Ermeniler güneyden ve kuzeyden sarılarak zararsız hale getirilmiştir.

### **Kafkasya'daki ordumuzun durumu özetle şöyle idi;**

Yakup Şevki Paşa'nın 9. Ordu karargâhı Kars'ta; birlikleri ise Tebriz, Hoy, Nahçıvan, Serderâbat, Gümrü, Ahıska, Ahılkelek ve Batum'da bulunuyordu. Binbaşı Hüseyin Avni Bey de 8. Alay Komutanı olarak Ahıska, Ahılkelek ve Gümrü bölgesinde görev yapıyordu. Düşmanla mücadelenin yanında yerli halkı teşkilâtlandırarak kendilerini savunur hale getirmek için Teşkilatı Mahsuse'nin Alparslan gurubu canla başla çalışıyordu.

Enver Paşa'nın kardeşi Nuri Paşa'nın komutasındaki Kafkas İslâm Ordusu ise; karargâhı Bakü'de olmak üzere bütün Azerbaycan'ı ele geçirmiş ve Dağıstan 'da Petroskaya'ya taarruz ediyordu.

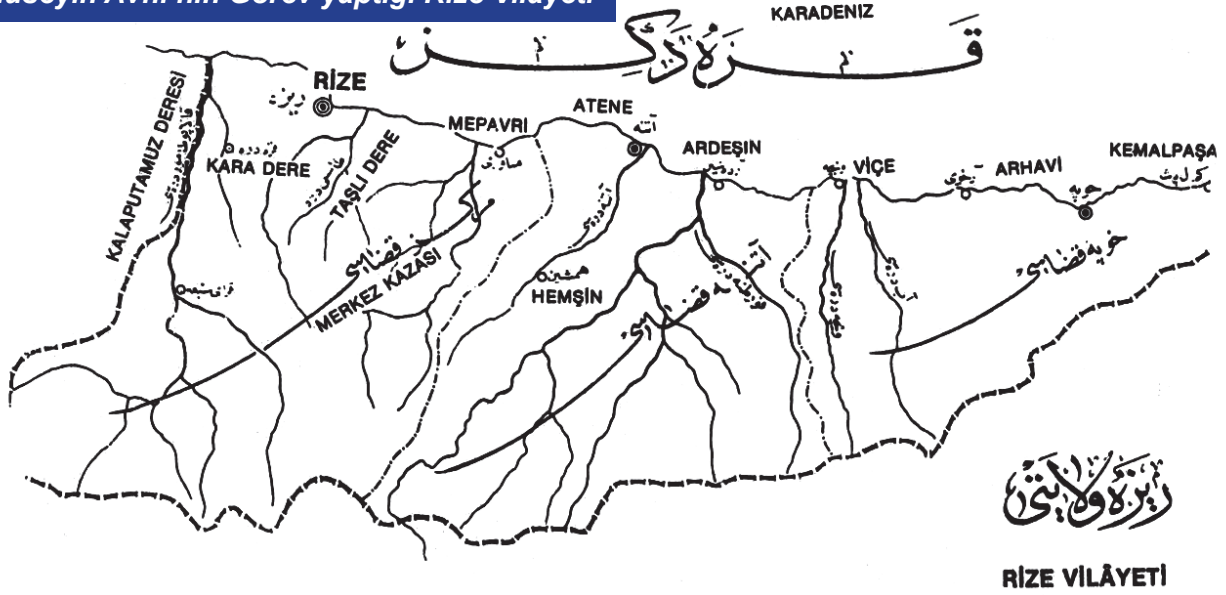
Osmanlı Ordusunun üstünlüğü ve zaferleri giderek artıyor, Kafkaslarda zafer üstüne zaferler kazanılıyor.

Tam da bu sırada 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi imzalanır. Kazandığımızı zannediyor iken kaybetmiştik.

Mondros Mütarekesinin ağır şartlarından birisi de ele geçirdiğimiz Kafkaslardaki yerleri terk etmek zorunda kalmamızdır. Ne acıdır ki kana kan diş diş kazandığımız topraklarımızı tek tek boşaltmak zorunda kalırız.

20 gün içerisinde Hüseyin Avni Bey'in birliklerinin bulunduğu Ahıska, Ahılkelek ve Gümrü, sonra da bütün Elviye-i Selase denilen 7 ili boşaltmak zorunda kalırız. Böylece 24 Aralık 1918 tarihinde hudutlarımızın daha da gerisine çekilmiş olduk.





## MONDROS MÜTAREKESİ'NDEN SONRA ( Bir Cihan Güneşi Batarken )

Tarihimizin en uzun, en karanlık ve en sıkıntılı yılları. 1914-1918 tarihleri arasında dört yıl süren Birinci Dünya Savaşı'nda ölüm kalım mücadelesi verilmiş. Osmanlı Devleti İttifak devletleri yanında yer almış, savaşta ağır yenilgiye uğramıştır.

Yedi düvelle on cephede milyonlarca şehit verdiğimiz Birinci Dünya Harbi bitmiştir. Cephelerde kazanılan savaş, müttefikimiz Almanlar yenildiği için masa başında kaybedilmiş. 30 Ekim 1918 tarihinde imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması ağır şartlar içermektedir. 3 Kıtada 623 yıl idarisi altındaki insanları din ve dil farkı gözetmeden barış ve huzur içinde idare eden Osmanlı Devleti coğrafyası adeta yangın yeridir. Payitaht merkezi başkent İstanbul işgal altındadır.

Hüseyin Avni Bey, Cihan Harbi'nin sona ermesiyle birlikte alay kumandanlığından istifa ederek 1 Ocak 1919 tarihinde İstanbul'daki Harita Heyetindeki eski görevine geri döndü. Ancak, başkentteki karışıklıklardan son derece rahatsızlık duymaya başladı. Ülkenin içinde bulunduğu bu karanlık ve sıkıntılı günlerde İstanbul'da kalmaktansa Anadolu'ya geçip milli kurtuluş hareketine için uygun olacağını düşünerek memleketine yakın bir yere tayinini istedi. Mayıs 1919 tarihinde Rize'nin Pazar ilçesi Asker Alama Şubesi başkanlığına tayin çıkar. 20 Eylül 1919 tarihinde Rize Askerlik Şube Başkanı olan Hüseyin Avni 1 Ocak 1920'de çok sevdiği çocuk ve gençlik yıllarının geçtiği memleketi Giresun Askerlik Şubesi Başkanlığı'na gelmiştir. Giresun Kaymakamlığı görevini de vekâleten yürüterek vatan ve milletine hizmet etmeyi sürdüren Hüseyin Avni askeri bilgi ve tecrübesini milli kurtuluş hareketi için gerçekleştirecektir.

## DOĞU CEPHESİ VE KAZIM KARABEKİR PAŞA (Anadolu'nun Kilidi)

Kurtuluş Savaşına , Doğu Cephesi'nin katkısı çok büyüktür. Kazım Karabekir Paşa; Anadolu'nun kurtuluşunun doğuda olduğunu görerek 1919 da Doğu cephesini kurup, Erzurum Kongresi'nin toplanmasına, Sakarya Meydan Muharebesi'nin kazanılmasına zemin hazırlamıştı..

Eylül 1920 de Doğu Anadolu'yu kasıp kavuran Ermenilere karşı Kazım Karabekir komutasında savaş başlatılmış, Ermeni katliamları büyük ölçüde önlenmiştir..

Kazım Karabekir Paşa Doğu cephesi için Giresun'da görevli Hüseyin Avni Bey'den gönüllü birlik toplayarak Doğu cephesine göndermesini ister.

Gönüllü Alayların toplanmasında Birinci Cihan Harbi'nin bir çok cephesinde Alay İmamı olarak vazife yapan Giresunlu Kurdoğlu Hacı Mustafa Hocanın da Gönüllü Alayların toplanmasında çok büyük hizmeti olur.

Yunan İzmir'e çıkmakla da kalmamış Osmanlı'nın ilk başkenti Bursa'yı ele geçirmiştir.

7 Temmuz 1919 da Hüseyin Avni Bey ve Topal Osman Ağa Yunan işgalini protesto için Giresun'da büyük bir miting toplar. Kurdoğlu Hacı Mustafa Hoca miting meydanında halka Vatan savunmasının önemi ile ilgili vaaz eder. Vaaz çok tesirli olur, Giresun halkı coşmuştur.

Gönüllü asker toplanmasına başlanmış. 850 kadar gönüllü toplanarak Karabekir Paşa'nın isteği üzerine Giresun Nizamiye Alayları adı ile Kurtuluş Savaşı'nın Doğu cephesine gönderilir. Giresun'dan toplanan Gönüllü Alaylar çok önemli göreve yaparlar işgalleri önleyip isyanları bastırırlar.



## GİRESUN'DAN İKİ GÖNÜLLÜ ALAY ( *Vatan Borcu* )

Birinci Dünya Harbi'nin sona ermesi ve mütarekenin gerçekleşmesi ile birlikte Doğu Karadeniz bölgesi iç ve dış düşmanların yoğun baskısı altına girmiştir. Gürcüler Rize bölgesini almak istiyorlar, Ermeniler Trabzon'u Ermenistan'ın sınırları içine katmaya çalışıyorlardı.

Bölgedeki azınlıkları tahrik eden, emperyalistlerin en önemli merkezlerinden birisi de Merzifon Amerikan Koleji idi. Bu fesat yuvasının direktörü Amerikalı White, ele geçen mektubunda ihanetini ortaya şöyle koymakta idi.

"Hristiyanlığın en büyük rakibi Müslümanlıktır. Müslümanların da en kuvvetlisi Türkiye'dir. Bu hükümeti ve memleketi devirmek için Ermeni ve Rum dostlarımızı terk etmemeliyiz. Hristiyanlık için Ermeni ve Rum dostlarımız tarafından o kadar kan feda edildi. Bizim görevimiz bu fırsatı kaçırmamak, gereğine uygun hareket eylemektir.

Samsun'dan Trabzon'a kadar, Anadolu'nun kuzeyindeki dağ silsilesini kapsayan sahadaki Pontus eşkıyası Milli Mücadele döneminin en büyük sıkıntılarından biri idi. Çeşitli adlar altında çeteler halinde örgütlenen ve dolaşan bu eşkıyanın çeşitli kaynaklara göre mevcudu 27.000 kişi civarında bulunuyordu.

Pontus Devleti kurmak idealiyle emperyalist devletlerce eğitilip, silahlandırılan bu çetelerle baş etmek, onların zulüm ve cinayetlerinin önüne geçmek kolay iş değildi. Savaşlarda çok yorulan askeri birliklerimiz mücadelede yetersiz kalıyordu.

Sayıları giderek artan, silahlı çetelere karşı koymak ancak aynı taktik ve silâhlar ile mümkün olabilirdi. Yörenin ileri gelenleri, merkezi Trabzon'da olmak üzere Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Milliye Cemiyetini kurdular. Cemiyet, Rum ve Ermenilerin faaliyetlerine karşı gerekli tedbirleri almak üzere önemli çalışmalar yapar. Kısa zamanda çevre şehir ve kasabalarda şubeler açılır.

Halkın çetelere karşı silahlı mukavemet etmesi için zemin hazırlanmakta. Ancak Müslüman halkta silâh yoktur. Rum ve Ermeni çeteleri tepeden tırnağa silahlanmış halka zulüm yapmakta. Bu çetelerle mücadele etmesi için Topal Osman Ağa'nın silahlı gurubu devreye girer, isyanları bastırıp gönüllü asker toplanmasına katkı verir.

Giresun Askerlik Şube başkanı ve Kaymakam vekili olan Hüseyin Avni Bey, ülkenin kurtarılması ve bölgedeki Pontus fitnesinin yok edilmesi için büyük çaba sarf eder. Giresun Belediye Başkanlığı da yapan Topal Osman Ağa ile beraber çalışmalar yapar. Kısa sürede üç bin kişilik Giresun Nizamiye Alayı'nı kurar. Ocak 1921 tarihinde Giresun Nizamiye Alayları Kumandanlığına tayin olur. Bu alay Alparslan Grubu diye de anılmaktadır.

Savunma Bakanlığınının 20.2.1920 tarihli genelgesinde Yunanlıların Trabzon'a gönderilmek üzere 30 bin kişilik bir kuvvet hazırladıkları bildiriliyor ve gerekli tedbirlerin alınması isteniyordu. Mahmut Goloğlu bu tehlike karşısında "Giresun bölgesinde Tirebolulu Alparslan Bey'in 3.000 kişilik Alparslan Gurubu hazır durumda" olduğunu yazmakta



## 42.GİRESUN ALAY İMAMI MUSTAFA ZEKİ HOCA ( Kurtuluş Savaşı'nda Din Adamları)

42 ve 47. Gönüllü Giresun Alaylarının toplanmasında çok önemli görev alan Mustafa zeki Hoca ; 7 yaşında Kur'an'ı hatmeder. Selanik'e fahri vaiz olarak görevlendirilir. Rumeli'nde Serez Sancağında görev yapar. Bu çalışmaları Kosova Valiliğince Şeyhülislamlık makamına bildirilir. Bunun üzerine çok başarılı bulunan Mustafa Zeki Hoca, taltif edilerek Birinci Dünya Harbi'nin önemli bölgelerinden Hicaz cephesine gönderilir.Mekke ve Medine'yi savunan alaylara imamlık yapar.

31 Mart vakasında hapse atılır. Giresun'un bağlı olduğu Trabzon Valisi Cemal Azmi Bey'in isteği ile Gönüllü alay toplama çalışmalarına katılır. Cami kapılarına ilanlar astıran Hafız Mustafa Zeki 1914 de Kardeşi Eşref le birlikte 104 kişiyle cephelere sefere başlar. Murgula varınca Teşkilatı Mahusa da Alay müftüsü tayin edilir.

Sakarya Meydan Muharebesi'nde destanlar yazan Hüseyin Avni Beykomutasındaki 42. Alay'ın Müftüsü olan Hoca, Savaş, boyunca, boynundan Kur'an'ı, dilinden Allah, vatan, bayrak ve şahadet kelimesini bırakmamıştır. Yakın dostu Binbaşı Hüseyin Avni Alpaslan'ın şahadetini ve onula birlikte 5 bine yakın Giresun delikanlısının Anadolu'nun her tepesinde bu topraklar için can verdiğini görmüş, yaşamış bir vatan evladıdır. Mezarı çok sevdiği memleketi Giresun'un Bulancak ilçesindedir.

Boynunda aziz ve mübarek hak ve hakikat kelamı Kur'an, ağızından dua, Mangaltepe, Sakarya ya, Dumlupınar O'nun sedalarıyla çalkalanırdı. Belki hala o ıssız tepelerde O'nun Giresun Gönüllü Alaylarına; önce teyemmümlerle abdest alıp sonra da bir güzel salavat getirtip "Haydin aslanlarım haydin evlatlarım" sesleri bir uğultuyla taştan taşta, ottan ota rüzgârla dolaşıyordur.

## 47. GÖNÜLLÜ GİRESUN ALAYI KOÇGİRİ İSYANINI BASTIRIYOR.. ( İhanetler Unutulmamalı)

Gazi Topal Osman Ağa komutasındaki 47. Gönüllü Giresun Alayımız Koçgiri isyanına çağrılmış ve Nurettin Paşa emrine verilmiştir. İsyanın bastırılmasını müteakip 47. Alay Sakarya cephesi harekât eder.

Osman Ağa, Suşehri, Refahiye-Erbaa yolu ile Sakarya Meydan Muharebesine katılmak üzere yola çıkar yer yer Rum Pontos çeteleri ve devlete isyan eden Ermeni isyancılarla savaşıyor. Nurettin Paşa ile buluşarak Merzifon Amerikan Kolejinde yuvalanan ve burayı üs olarak kullanan Pontos çetelerine baskın düzenler. Bu baskınla, Merzifon Amerikan Kolejinde Pontus hükümeti çalışmalarıyla ilgili çok sayıda belge ve doküman ele geçirilir. Bu belgeler arasında hayali Pontus devletinin bayrağı mührü ve çeşitli belgeleri bulunmuş, fesat yuvası dağıtılmıştır.



Binbaşı Hüseyin Avni Alpaslan komutasındaki 42 ve Gazi Topal Osman Ağa komutasındaki 47. Gönüllü Giresun Alayları Havza yakınlarında buluşarak Sakarya Meydana Muharebesi'ne katılmak üzere birlikte Ankara'ya hareket ederler. Bu sırada Türk Ordusu Yunanlılara karşı Askeri tarihin kaydettiği en uzun süreli ve en geniş alanda yapılacak Sakarya Meydan Muharebesi'ne hazırlanmaktadır. 42 ve 47. Gönüllü Giresun Alayları Temmuz ve Ağustos ayının kavurucu sıcağında günlerce aç susuz yol yürüyerek 20 Ağustos 1921 tarihinde Sakarya Meydana Muharebesi'nin başlamasına 3 gün kala Ankara'ya gelmiştir. Sakarya cephesinde durum çok kritiktir. Sakarya Meydan Muharebesi'nin en önemli cephesi Haymana Mangal Dağı düşmek üzeredir.

# SAKARYA MEYDAN SAVAŞI BAŞLARKEN ( Viyana Bozgununun Durdurulduğu Savaş ..)

Tarihler 23 Ağustos 1921.. Tarihin en uzun süreli meydan muharebesi başlıyor. Viyana da başlayan çekilmeyi 238 yıl sonra durduğumuz Sakarya Meydan Muharebesi Kurtuluş Savaşı'nın da dönüm noktasıdır. Ankara Polatlı'dan geçen Sakarya Nehri boylarında 23 Ağustos – 13 Eylül 1921 tarihleri arasında gerçekleşir.

Hristiyan âleminin ve Yunanlıların kültüründe "Gordion düğümünü çözenler tüm Asya'ya hâkim olurlar." felsefesi ve idealleri vardır. Yunan kralı Polatlı yakınlarındaki Sakarya Nehri kenarında bulunan Gordion düğümünü çözerek Ankara'yı işgal ettikten sonra 14. Konstantin olarak Bizans tahtına oturmak üzere İstanbul'a geçip Büyük Yunanistan İmparatorluğu arzusunu gerçekleştirmeyi planlıyordu.

## YUNANLILAR NEDEN İZMİR'E ÇIKTILAR?

Sakarya Meydan Muharebesi'nin önemini anlamak için Yunanlıların neden İzmir'den çıkarma yaptıkları anlamak gerekir. Yunanlıların Anadolu'yu işgal etmek üzere İzmir'den çıkarma yapmaları tesadüf değildir. Yunanlılar Megalo İdea yani Büyük Yunanistan İmparatorluğu kurma hayaline kapılır. Fatih, İstanbul'u fethettiğinde 13. Konstantin Bizans İmparatoruydu. Yunan kralı, 14. Bizans imparatoru olma hayali ile Haçlıların Anadolu'ya ilk ayak bastıkları İzmir'den işgale başlar. Yunan Kralı, İzmir üzerinden Sakarya Meydan Muharebesi'ne sahne olan Polatlı yakınlarında ki Yassı Höyük'te bulunan Gordion düğümünü çözmek üzere Anadolu'yu işgal edip tüm Asya'ya hâkim olmak istiyordu.

## GÖNÜLLÜ GİRESUN ALAYLARI MANGAL DAĞI'NDA

Gordion düğümünü çözüp büyük Yunan imparatorluğu kurmayı amaçlayan Yunan Ordusunun Sakarya Nehri boyları Polatlı ve Haymanaya saldırısı çok şiddetlidir.

Düşmanın kuşatma hareketini fark eden Mustafa Kemal Paşa ve Komuta kademesi ilk tedbir olarak Türk Ordusunu Mangal Dağı'na mevzilen-dirirler.

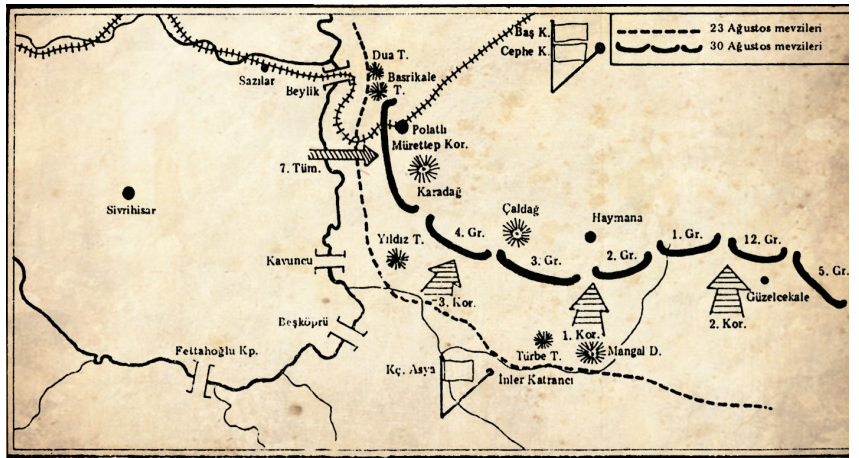
Tarihe 22 gün 22 gece süren kanlı savaş olarak geçen Sakarya Savaşı

4nda, Giresun gönüllüleri tarih önünde can vermenin sırrını tadıyor, öte yandan da tarihin akşını değiştirmede destan yazarak tüm ordunun galibiyetine katkıda bulunuyordu.

Yunan Ordusu 23 Ağustos 1921 sabahı ileri harekâta başlayarak Haymana yakınlarındaki Mangal Dağı'na taarruza geçer. Akşam üzeri rüzgarın da ters yönde esmesi ile yenilgi yaşanır, mevziler kaybedilir. Yunan Ordusu güney cephesinden ordumuzu kuşatmak için taarruzlarını şiddetlendirir.

Cephe komutanı Fahrettin Altay Mangal Dağı'ndaki bozgunundan sonra Ankara'ya telgraf çekiyor. Mustafa Kemal orayı terk etmeyin Kara Zıpkalı 42 ve 47. Gönüllü Giresun Alayları gelecek der.

Mangal Dağı'nda ordumuz ölüm kalım mücadelesi vermekte, Mangal Dağı ve Türbe Tepe'nin kaybedildiği anda Hüseyin Avni Alparslan komutasındaki 42. Ve Topal Osman Ağa komutasındaki 47. Gönüllü Giresun Alayları Sakarya Muharebesi'ne katılır. Giresun'dan aylarca yürüyerek cepheye gelen gönüllü alaylar, Mangal Dağı eteklerinde mevzilenir. Binbaşı Hüseyin Avni Bey engin savaş tecrübesiyle birliklerini derhal muharebe düzenine geçirir. Cepheye açılan gedikleri kapatmak için harekete geçen Gönüllü Alaylar Karadeniz fırtınası gibi coşmakta. Yunan Ordusunun korkulu rüyası olan Gönüllü Alaylar Aba zıpkalı ve kamaları ile düşmana saldırır.



# YAZAR VE KÜLTÜR ADAMI HÜSEYİN AVNİ ALPARSLAN

## ( Kalem Erbabı Olmak)

Giresun da halkı İstiklâl mücadelesi yönünde bilinçlendirmek için yoğun çalışmalar yapan Hüseyin Avni Giresun'da yayınlanan Yeni Giresun, Işık ve Gedik kaya gazetelerinde değişik isimler kullanarak yazılar yazmaktadır. Giresun'un ileri gelenleriyle toplantılar yapan Hüseyin Avni, mitinglerin düzenlenmesi ve protesto telgraflarının yazılmasına öncülük eder.

Alayının başında Doğu Karadeniz Bölgesindeki Pontusçu Rum Çetelerinin zulmüne ve vahşetine karşı kahramanca mücadele ederek Yunan ve İngiliz plânlarını bozar.

Giresun Belediye Başkanlığı yanında Muhafaza-i Hukuk Cemiyeti Giresun Şube Başkanlığını da yürüten Osman Ağa Ankara'da bulunduğu Müdafai Milliye Vekili Maraşal Fevzi Paşa'yı makamında ziyaret ederek Giresun'da gönüllü alay kurulması için resmen talepte bulunur. Fevzi Paşa bu talep karşısında Osman Ağa'ya;

"Alayın teşekkülüne müsaade ederim. Yalnız bu alayın başında muvazzaf bir kumandanın bulunması lâzımdır. Zannedersen Binbaşı Hüseyin Avni Bey halen Giresun 'da Mıntika Kumandanı olarak bulunmaktadır. Kendisini yakından tanırım. Harbi Umumide Kafkas cephesinde maiyetimde bulundu. Şayet alay kumandanlığını deruhte ederse Giresun 'da alay teşekkülüne izin veririm" der.

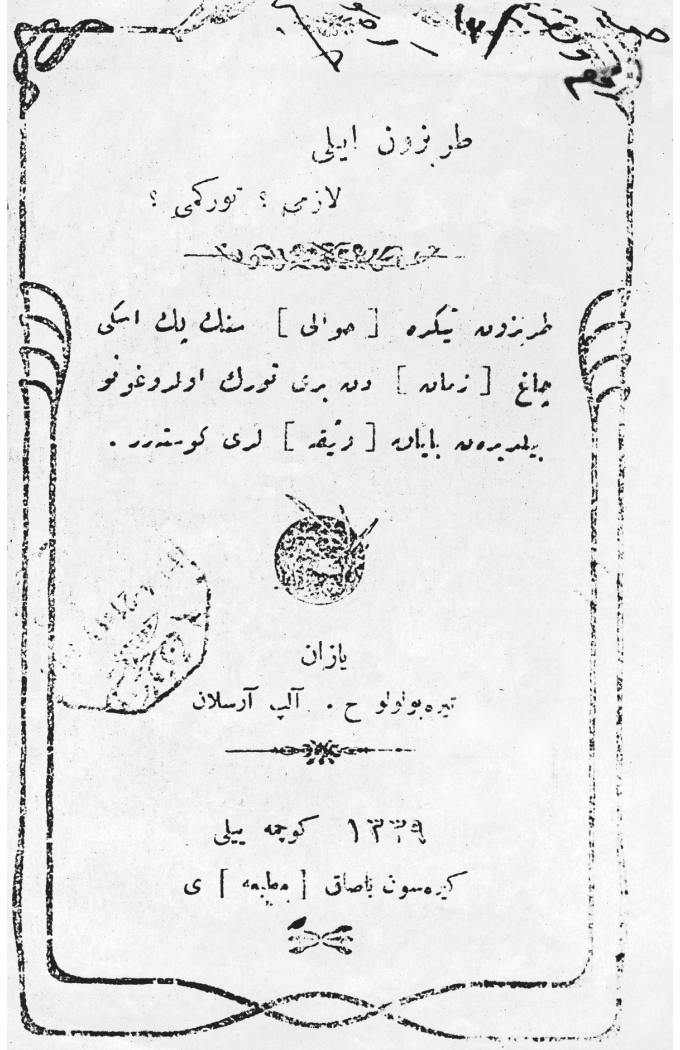
Osman Ağa'nın Binbaşı Hüseyin Avni Bey ile birlikte çalıştıklarını söylemesi üzerine Fevzi Paşa memnun olur ve Giresun'da iki piyade alayının kurulmasına karar verilir. Alayların kurulmasına dair müsaadeyi ve Hüseyin Avni Bey'in alay kumandanlığına atanmasını ihtiva eden telgraf Müdafai-i Milliye Vekili Maraşal Fevzi Paşa imzasıyla Giresun'a çekilir. Karara çok sevinen Hüseyin Avni Bey Fevzi Paşa'ya çektiği cevabî telgrafta bu sevincini dile getirir ve şöyle der:

"Paşam emrinizi derhal kabul ettim. Bir an evvel cepheye kavuşmaya can atıyorum. Mübarek ellerinizden öper, emirlerinizi beklerim."

Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan ve Osman Ağa gönüllü birlik kurma çalışmalarında Kurdoğlu Mustafa Zeki Hocayı da yanlarında bulurlar. Bu izin gereği önceden mevcut olan Giresun Nizamiye Alayı ve Osman Ağa'nın kuvvetleri 42. ve 47. piyade alayları olarak düzenli hale getirilir. 42. Alayın komutanlığına Binbaşı Hüseyin Avni Bey 47. Alayın komutanlığına ise Topal Osman Ağa getirilir.

Mustafa Zeki Hoca da 42. Alay Müftüsü olarak gönüllüler arasındadır. 17 Nisan 1922 günü Giresun'dan Ümit vapuru ile Samsun'a harekât eden bu alayımız, Samsun çevresindeki Pontus çeteleri ile mücadele etmeleri gerekiyordu. Bu sırada 47. Alayımız da Osman Ağa komutasında Koçgiri isyanına çağırılmış ve Nurettin Paşa emrine verilmiştir. İsyanı bastırmak üzere 47. Gönüllü Alayımız Giresun'dan yola çıkar.

Hüseyin Avni Komutasındaki 42. Gönüllü Alay, Sakarya Meydan Muharebesi'ne katılmak üzere yoluna devam ederken, yer yer Rum Pontus çeteleri ne karşı da savaşıyordu. 28 Haziran 1921 günü Çarşamba yöresinde Rum Hasan Çavuş çetesi, Türklere zulüm ediyordu. 42. Alay Bu çeteyi temizleyerek terörist faaliyetleri önledi.



## MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN TARİHİ SÖZÜ

Savaş, 24-25 Ağustos günleri giderek şiddetlenir tam anlamı ile meydan muharebesine döner. Polatlı Haymana ve Sakarya Nehri boyları askerimizin Allah, Allah nidaları ile inlemekte. Yunan Ordusu bütün gücüyle saldırırken Mehmetçik de kanının son damlasına kadar vatanını savunmakta.

Sakarya Meydan Muharebesi'nde gazilik ve Mareşallik unvanı alan Mustafa Kemal Paşa tarihe geçen " Haddi müdafa yoktur, sathı müdafa vardır o sathı bütün vatandır " sözleri ile savaşın önemini anlatır.

"Melham-i Kübra "olarak adlandırılan ve "Subaylar Savaşı" olarak da bilinen Sakarya Meydan Muharebesi'nde muvazzaf asker yok denecek kadar azdır. Ordumuz mürettep Gönüllü Alaylardan oluşmakta. Başta kadınlarımız olmak üzere köylü, halk ve öğrenciler asker olarak vatanını müdafa etmekte. Kayseri Lisesi öğrencileri savaşa gönüllü katıldıkları için o yıl mezun verememektedir.

Hüseyin Avni Bey'in Alayının da içinde bulunduğu 4.Tümen, son darbeyi vurmak üzere Yağcı kebir istikametinde taarruza geçerek Yunanlıların Mangal Dağı doğusundan başlattıkları ilk kuşatma hareketini püskürtürler.

Muharebelerin Ankara'ya kadar ulaşması ihtimaline karşı Başkomutanlık, 26 Ağustos günü Meclis ve Hükümet erkânından Ankara'dan Kayseri'ye nakline dair talimat verir. Durum çok kritikleşmiştir. Sakarya Muharebesi bir ölüm-kalım mücadelesi haline gelmiştir. Başta İngiltere olmak üzere, Müttefik devletler hayalperest Yunanı kullanarak bizleri mağlûp ettirerek Sevri uygulamak ve Müslüman Türkü tarih sahnesinden silmek istiyorlardı. Bu muharebe bir Türk -Yunan savaşı değil, onlar için bir Hilâl-Haç savaşı idi. Bu yüzden bütün dünyanın gözü Sakarya'ya çevrilmiş durumdadır.

O günlerde ünlü şairimiz Yahya Kemal bu gerçeği dile getirerek şöyle haykırıyordu:

**Şu kopan fırtına Türk Ordusudur Yârabbi!  
Senin uğrunda ölen ordu budur Yârabbi!  
Tâ ki yükselsin ezanlardan müeyyed nâmın.  
Gaalib et, çünkü bu son ordusudur İslâm 'ın.**

İstiklal Marşı şairimiz Mehmed Akif de Yahya Kemal gibi içinde bulunduğumuz acıklı durumu mısralarına döküyor ve galibiyetimiz için Allah'a yalvarıyordu:

**Müslüman yurdunu her yerde felâket vurdu;  
Bir bu toprak kalıyor dinimizin son yurdu.  
O da çiğnendi mi, çiğnendi demek dîn-i mübîn.  
Hâkisar eyleme Yâr ab onu olsun! Amin!**



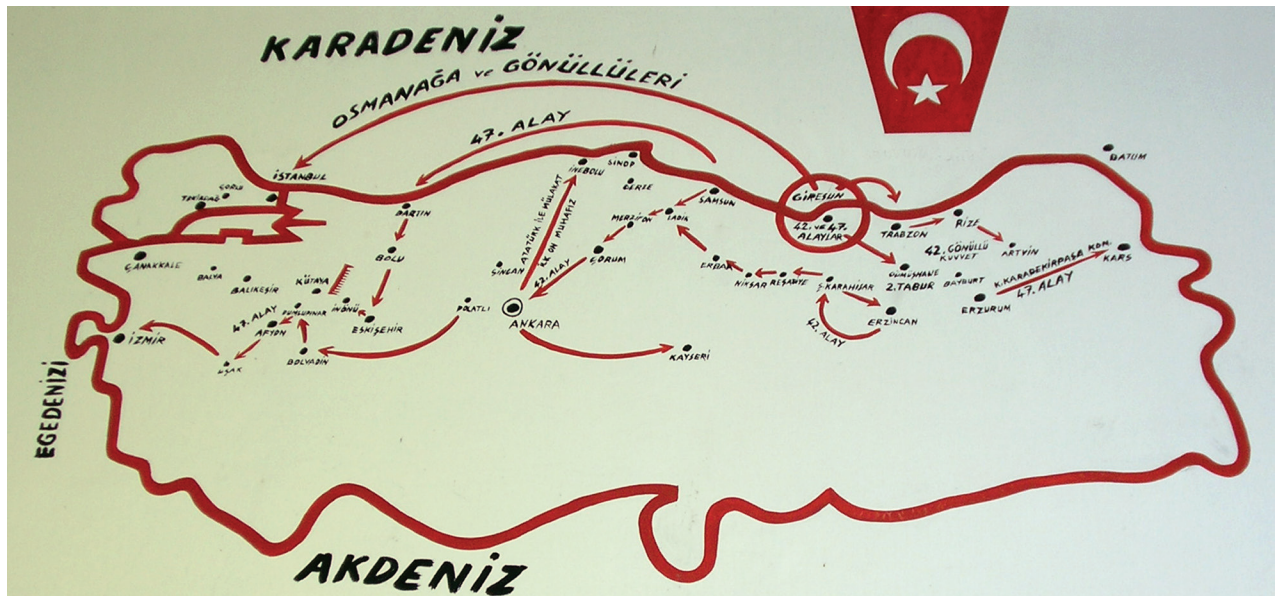
## TARİHİMİZİN EN UZUN MEYDAN MUHAREBESİ ( Kurtuluş Savaşı'nın Kader Anı...)

Sakarya Meydan Muharebesi çoğu subay ve gönüllü mürettep alaylardan oluşan, binlerce şehit, yaralı ve esir verdiğimiz Sakarya Meydan Muharebesi'nin önemini daha iyi anlamak için işgal yıllarını hatırlamakta yarar var.

Yunan Ordusu, Kütahya-Eskişehir muhaberelerinden sonra taarruza başlar. 23 Ağustos 1921 sabahı Yunan Ordusu Sakarya Irmağının doğusunda bulunan Türk savunma alanlarına saldırısı ile savaş 100 km'lik bir alana yayılır. Düşmanın mevzi içindeki kritik hedefleri ele geçirme isteğine Türk Ordusu var gücü ile direnir. Sakarya Irmağı'nın doğusunda çok şiddetli çarpışmalar meydana gelir. Yunan saldırılarına karşı Türk Ordusu ağır kayıplar ver. Yunan kuvvetleri önemli mevzilerimizi bir bir ele geçirerek Polatlı'ya kadar yaklaşır. Bazı yerlerde Türk savunma hatları bölünür, askeri birlikler arasında bağlantı kopar. Yunanlıların şiddetli taarruzlarına karşı ordumuz yer yer geri çekilmek zorun da kalır. Sakarya Nehri boyları, Polatlı ve Haymana bölgesindeki köyler vadiler ve dağlar tarihin en uzun süreli meydan savaşına sahne olmakta gönüllü alaylardan oluşan ordumuz etten ve kemikten kaleler örerler. Mehmetçik kanı ile zaferler tarihimize altın harflerle geçecek Sakarya Meydan Muharebesi destanını yazar. Mehmetçiklerin kanı ile yazılan bu destanı Mehmed Akif İstiklal Marşı'nda şu mısralar ile dile getirmekte.

**Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;  
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.  
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...  
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.**

Polatlı ve Haymana'da çok çetin kanlı çarpışmalar yaşanmakta. Cepheler sürekli el değiştirmekte. Sakarya Nehri boyları kanlı muharebelere sahne olmakta. Karatepe savaş süresince yedi kez el değiştirir. Mehmetçik Mangal Dağı ve Haymana bölgesinde ölüm kalım mücadelesi vermekte. Allah Allah nidaları ile Sakarya Nehri boyları inlemekte. Bulunduğu mevzide sonuna kadar direnen Mehmetçik bir gül bahçesine girercesine şahadet şerbeti içmekte.



رقم قتل	اسم شهيد	تاريخ	ملاحظات
١٥	احمد بك	١٤/٨/٢٠	شك دبره
١٦	حسين عوف امير	١٤/٨/٢٠	شك دبره
١٧	عبدالله عدي	١٤/٨/٢٠	شك دبره
١٨	احمد	١٤/٨/٢٠	شك دبره
١٩	بكر	١٤/٨/٢٠	شك دبره
٢٠	صالح	١٤/٨/٢٠	شك دبره
٢١	عمر	١٤/٨/٢٠	شك دبره
٢٢	محمد	١٤/٨/٢٠	شك دبره
٢٣	علي	١٤/٨/٢٠	شك دبره

## HÜSEYİN AVNİ BEY'İN ŞEHADETI

**(Vatan sağ olsun... Anacağazıma Bir Lastik Papuç Alın...)**

Hüseyin Avni Alparslan; Savaşın en şiddetli anında alayını toplayarak onlara şu tarihi konuşmayı yapar.

“Askerlerimiz; Bu savaş fetih, yağma savaşı değil, vatan savaşı.. Komutanlarımız izin vermedikçe öleceğiz; geri çekilmeyeceğiz. Askere örnek olacağız. Çocuklarımıza para pul, mal mülk değil, milleti için şehit ya da gazi olmuş namuslu bir askerin çocukları olmanın şerefini bırakacağız.

O emri verdikten sonra askerlerinin önünde savaşarak örnek olur

Yunan Ordusu vermiş olduğu büyük kayıplara rağmen taarruzlarına ısrarla devam ediyor, kahraman Mehmetçiklerimiz ise bütün güçleriyle savaşıyorlardı.

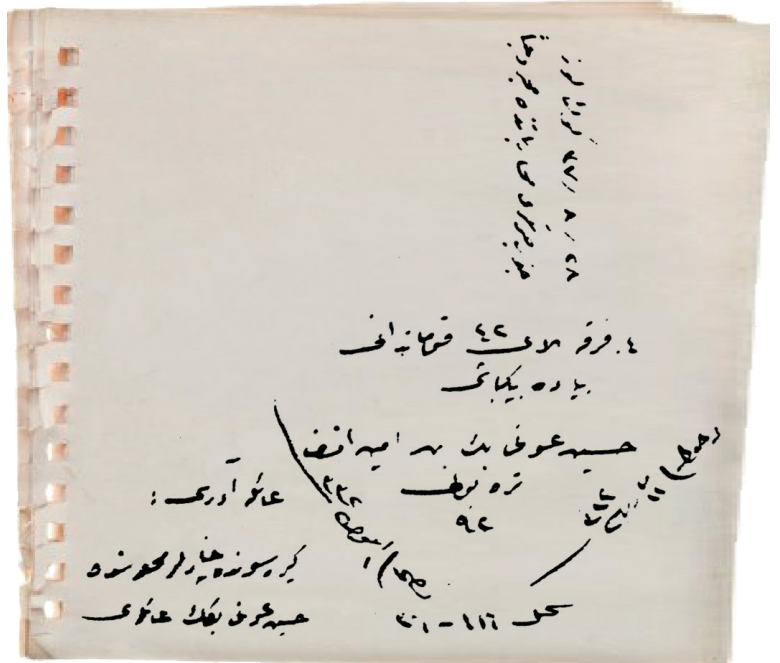
Binbaşı Hüseyin Avni Bey'in Yunanlılarla çarpışmasını cepheden dönen askerler şöyle anlatıyordu;

“Kahraman alayıyla harp safları arasına dahil olunca, kabına sığmaz ve zapt edilmez bir hale gelmiş, bir elinde tabanca, ötekinde kalın bir sopa, coşmuş ve kükremiş arslanlar gibiydi. Bir taraftan tabancasını ateşliyor, öbür taraftan, kalın sopasıyla bir çok yılanın başını eziyordu. Askerlerinin önünde düşman tepelerken yaralanmıştı. Bir avuç toprakla yarasını bastırırken diğer eliyle de karşısındaki yılanların başını ezmeye devam ediyordu.” .

28 Ağustos 1921 günü savaşın en yoğunu ve en kanlısı, Binbaşı Hüseyin Avni Bey'in komuta ettiği 42. Piyade Alayı'nın savunduğu cephede yaşanıyordu. Yunan kuvvetleri bütün güçleriyle Türk Ordusu'nu kuşatmak için taarruzlarına devam ediyordu. Haymana yakınlarında bulunan Gökgöz mevkiinin güney sırtlarında bu kahraman alayın kahraman komutanı Tirebolulu Binbaşı Hüseyin Avni Bey bir şarapnel parçasıyla yaralanır.

Son arzusu sorulan Hüseyin Avni bey “ Tirebolu'da Anacağazım benden bir lastik Papuç istemişti alamadım ne olur ona bir lastik papuç alın “ diyerek şahadet şerbetini içer.

30 Ağustos 1921 Salı günü başlarında Alay komutanı Hüseyin Avni Bey olmak üzere tüm alay şehit olmuştur.



باش محرمی : بکر سکری

مسلمتزه ، موافق آثاره صحیفه زمره آچمه

اداره خاھسی : بکر باشا خارلسده دائره محصوسه در

تاریخ تاسیسی ۱۳۳۶

طرف آدھسی : کیره سون - بکر کیره سون

نومرو : ۸۹ - جمہ ابرلسدن نامہ - هر کون

صاحب اخبار و مدیر مسئول :

دھوی وکیل جبل دافب

اوپہ نھراطی : سنہ لکی ۷۷۰ آئی آئی ۴۰۰ غھوسدر

طنبرہ بیجون ۸۵۰ آئی آئی ۴۵۰ غھوسدر

اعلامتن مسئولیت قبول ایتھ ، اعلامات اداره خاھسہ و برل

نشر اولور توره مرھسیدر «نسخہ می ۱۰۰ پارہ»

# گیزسون

## بیوک قهرمان آلپ ارسلان بک شہادت

شہیدہ مفقور



آلپ ارسلان بک

تور کلک ایچون جہاد بک دکرل بر قهرمان ایدی کدی خط دشمنہ محرر اولوب حیات خصوصیت بک نشان دقت خطرین احتوا ایدہ . بیوک مرصافہ نقیب ایدہ حکمت شہید من اولایین ترجمہ حاکم بی قسم خصوصیتزه نشر ایلیورز

کدیسی جہادہ ایتدین طایفایمانلر ، پوی اوفوقیہ ، اولونہ نہ ککرہ ، دھا اونیایاچقرلر ، اونک بیوک فلیندہ ، بالکز ، بیوک رھتیق باشادور : تور کلک متاومادہ اعتلاستہ چالیشیق او ، بو عشق ایلمہ شادی ونیایتینہ بولور غورده تور تری قیادی ، ملکیتزه بیوک ارسلانک ارفہ نمن اغلامان کیمسہ قالادی .

برآندہ ، ورنیقہ سننہ یازتہ یولان طلمسی ایسی ، سیمرر حرورہ سیرا سیرکی کیمرہ سونری باشا ایتدی . بو ظلیعہ عد ایلیورز .

### فریاد

برورہ ، آلپ ارسلانک  
برورہ روحہ

یوکسیدی ایتدین برسیاہ آلمو ،  
ایکدی سواققر ، هیچفریدی ہر اوو ؛  
ایکدن ہیچفریان سلفر دیوردی ؛  
اغلامق سونمکدر ؛ کل اغلامکل سونو

آسدر دوکوبر ، باق دوزلری ،  
ایرماقر قایب ایتیش ، دہ کز لری ،  
یولردن کینلر ، کورمش دہ زری ،  
شاشبرمش قاشلر ، ہب ایلری ا

اوکوندنیریدر ، ہر طرف یاتیق ،  
ددرلر بولاتیق ، دہ کز بولاتیق ؛  
فرتک باقیدہ ، کوزلر مزی ،  
کیسہ اوایتیز ، کوندوز اوایتیق ا

اوکوندنیریدر ، ہر طرف قارا ؛  
قلیندہ ہلرا وار ، روحہ ہلرا ؛  
اوکوندنیریدر ، بزکینر جاننہ ،  
اوکوندنیریدر ، حیات برصرعہ ا

سنن آریطل ، دوشک بوردہ ؛  
بالکز زککاز ، عمدہ ، کدرہ ؛  
ددرلر دہ کز لری ، فوشلر ، چیچکلر ،  
جہنک فریادی : آلپ ارسلان زودہ ا

ایلول - ۳۳۷ بکر سکری

ماہ مزی شریف ایچ عین زمانہ ، بیولا علم  
سرقان عی اولدیندہ اثبات ایدری .  
عزیزتک کیمش نسخہ زودہ تورنہ ناچمہ و  
احوال اجناہیہ سنہ ماندر چوق مقالری واردر .  
پونسوسجیلرئہ ، طبریزون و حوالیسی  
حقدہ کی ادنا و حر کزرتہ بک مسکت بر جواب  
اولق اوزنہ ، بو حوالیلتک بک اسکی زماندن  
بری تورک اولدینیشی بیلدیرن ازی ، مداضہ ملیہ .  
مزکھت وغیرتہ دت بش آی اول کبرہ سون  
مطمعہ سنہ اون بک نسخہ اولورق طبع ایلش  
ومجاناً بتون کوی و قصہ لہہ توزیع ایلدکی .  
عن اصل تیرہ لیلی اولان آلپ ارسلان بک ،  
مر شیدن اول ، چوق مستقیم چوق ناموسلر

اولدی ، اولوری ہیچ شہید دوشن ؟  
حال تہ ایلمہ اویشیدی روشن ..

حضر برائلر عیسی اولورک ،  
حوریر غایابلر عیسی اولورک ،  
اولورک طلومر ، عرب اولورک ،  
اولورک سرلر ، خلق اولورک .

کستان اولورک ، بیل اولورک  
مرفدہ اولورک شاندہ اولورک .

پتارلر دانما لاب ملندہ .  
فرزان اولورلر رأس دولندہ ..

یازی طیب

طفر مزدہسی آلتش وظفر شاکرہ سہ باہ  
شلاشکل ، جہوریہ ناما لریورکی قاتری قور  
رونل ، وھیدی ، فللمرک اورنہ سنہ و  
ران ، آھی وقتل رحیلدہ قارشلاشدی ؛  
آلپ ارسلان بک شہید اولش ؛  
بو خیرلہ کونترجہ ہاندق و کونترجہ اغلامق .  
بوخر ، پوتون رملکت خلقی ، کیمسہ بک  
اختیار لری ، جو چغلمرہ ؛ قاتر جہ ؛ کونترجہ  
باقدی و اغلامدی ..

ارمن بکن کولر ازی سکن وسایہ  
ایدمہ دی . چنہ کورلرمن باش ، نامہ من حاشل  
ایچمشر آتشل ، ایچمشر ، ایچمشر آغلیورز  
آغلیورز ، اولوب طر ایلیورک ، بو کاس  
ارسلان ایلمہ کوزی بیلدیرنہ بو  
خیرلہ ، قاتر مرزہ ، مانان آتشر ہیچ سونہ بک  
کوزلر مزی بوشان باشل ہیچ ہنہ بک  
از ، بو بچہ ، او بو بک قلیل بو بو بک  
تورک ارسلانک ارفہ نمن ، مہادی اغلیور  
ایکبہ حکمز ..

اون قهرمان آدلچہ اوپورده تشیح ایلدہ  
بکر کون ، تراودن آرلندیمز ایچون مانلر  
دلہ ، او ، بکر کون اول کافر زہدی بیلدیرمک  
فرستہ قاورونہ جنی ایچون نمون و منشر حدی  
او قاتر نمون و منشر حدی کہ ، بز اول ہیچ بر  
زمان اوکونکی قاتر نشلی کورمہ شتک ؛  
بو بک آلپ ارسلان ایتدین طایفایمانلر  
دکونکی سرور زنتہ سنک بیلری ، اہ آلامقہ  
توچک چکر زدی ، چو کک ، اولک دیان

شہیدہ مفقور (آلپ ارسلان) بکک روح ہلرا  
اغلامی کوزلر ، اغلامی آلپ ارسلان  
قهرمان ، جہاد ، اوکل سان  
شرف بولرندہ ، شان بولرندہ .  
طفر بولرندہ ، آن بولرندہ .  
لوشار ، لوالارکن ، وحی دشمن  
سایلمی برورہون ، سلور دچان  
بو بو بک و اولرک کورکے ایواہ ؛  
ایواہ ، ایواہ ، ایواہ شہید دوشدی واہ !

اغلامک اسبان زمین اغلامک ،  
اغلامک بیلر زلر ، افر اغلامک ؛  
دوشمک کونتر ، قاراسک جہان ،  
ایواہ ، پوی اولدی اولو قهرمان ؛  
اوتھسک بیلر ، آچمہسک کلر .

متکئہ ، لادار ، اول سنلر .  
عیسی پوی اولسون ، کورمک ایستہم ،  
روحہ آتیش وار سومک ایستہم .

اغلامک چیچکلر لوشلر اغلامک .  
پاس طونسور بیلر قارا اغلامک ؛  
چاغلامک ساندہ کتہل سورل ،  
دلور لیبی خاش بورغولر ..  
( حوق ) بو قاتر لسون ، ہیچ ایلتا بیلر ؛  
بو قاتر لرتک دایلیری ؟

طینر اغلامک افر اغلامک ،  
اغلامک اسلار ، تورکلر اغلامک ..  
نلر سولبورم جیلدردی بن ؛  
ددر ، بولر نامہ نمن بکر بکر ؟

Alayın bağılı olduğu 4. Tümen Komutanı Yarbay Mehmed Sabri beyin verdiği raporda:

“Subay ve er zaiyatı çok fazladır. Hücum taburunda yalnız iki subay kalmıştır. 42. Alay Komutanlığı bir yedek teğmenin elindedir. ve 4. Tümen cephanesizdir” diyerek o gün yaşanan acı manzarayı bu şekilde dile getirmiştir

O gün yapılan sayımda sadece 42. Alay'ın savaştığı yerde üç yüz Yunan askerinin cesedi tespit edilmiş. Bu hilâl-haç kavgasında şehadet şerbetini içen Mehmetçiklerin sayısı da hayli fazla idi.

“Sakarya Muharebeleri sırasında, 28 Ağustos günü, düşmanın en fazla yüklendiği Mangal Dağı kesiminde, 4. Fırka emrindeki 42. Giresun Alayı ile birlikte Mustafa Zeki Efendi de bizzat çarpışmıştır. Hatıralarında; “Bu savaşın dehşetini tarih yazmamıştır.” Diyerek tarihe not düşmüştür.

22 gün 22 gece süren milletimizin bu büyük ve mukaddes cihadında, 42. Alay'ın ekseriyeti de şehadet şerbetini içmiş, Kahraman Kumandanlarıyla birlikte şehitlik mertebesine ulaşmışlardı. Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan ve 42. Gönüllü Giresun Alayı'ndan geriye sadece şan ve şeref kalmıştır.

Derler ki Tarih Giresunluların bu hazin ve yiğit mücadelesini unutmamış ama geride kalanlar hatırlamaz olmuştur. Savaşlarını canlı şahidi Şehit binbaşı Hüseyin Avni Alparslan ve 42. Gönüllü Giresun Alayı şehitleri için Mangal Dağı'na anıtlar yapıp fidanlar dikilmiştir.

Gazi Topal Osman Ağa komutasında Sakarya Meydan Muharebesi'ne katılan 47. Gönüllü Alay' dan sadece 285 kişi sağ kalabilmiş, Bu gönüllü askerimizin bir çoğu da Afyon İncehisar yakınlarında Dedesivri Tepesi'nde şehit olmuştur. Her yıl 26 Ağustos'da Afyon İncehisar

Dedesivri Tepesi'nde Gönüllü Giresun Alayı şehitleri devlet töreni ile anılmakta.

## 93 HARBİ'NDEN KURTULUŞ SAVAŞI'NA ŞEHİTLERİMİZİ RAHMETLE ANIYORUZ.

93 Harbi'den Kurtuluş Savaşı'na Hüseyin Avni Bey'in canlı şahitlik yaptığı savaşlar da milyonlarca Mehmetçik şehit oldu, esir düştü, gazi oldu. Dedelerimiz Avrupa içlerinden Basra'ya, Kafkasya'dan Yemen'e kadar onlarca cephede savaştı, kayboldu, geri dönmedi. Gidip de dönmeyen, onlardan bir daha haber alınamayan şehit dedelerimiz hakkında çok az şey biliyoruz. Onları araştırmak ve hangi coğrafyada hangi toprağın kara bağrında yattığını bulmak boynumuzun borcu olsa gerek.

Onlar, sayısız savaşların adsız kahramanları, yeryüzünün bir çok yerinde toprağın bağrında anıtsız yatıyor. Büyük şair Mehmet Akif'in dediği gibi; “Şüheda fıskırarak toprağı sıksan şüheda!” Akıllara durgunluk verecek savaşların kahramanlarına ait abideler ancak gönüllere dikilip yaşatılabilir.

Onlar, çiçek çiçek açılarak gittiler,

Ufuklara saçılarak gittiler,

Şehit olup güle güle gittiler.

### KAYNAKÇA:

1. Kültür Bakanlığı kaynak kitapları ve kütüphanesi
2. Ankara Milli Kütüphane Başkanlığındaki kaynak eserler ve arşiv bilgileri
3. Genel Kurmay Başkanlığı ATASA başkanlığı arşivleri
4. Sakarya şehidi kılıç ve kelam erbabı Tirebolulu şehit binbaşı Hüseyin Avni Alparslan (İ.H.FETTAHOĞLU)
5. İLİM KÜLTÜR VE TARİH MERKEZİ arşiv ve kütüphanesi Gebze
6. Devr-i Alem belgesel program arşivi